

ÉLETTÜNK

XL. évf. 7-8. szám (40. Jg. Nr. 7-8)

Az európai magyar katolikusok lapja

2008. július–augusztus

AZ EGYHÁZI MOZGALMAK ÉS ÚJ KÖZÖSSÉGEK

XVI. Benedek beszéde a püspökhöz a Világiak Pápai Tanácsa által szervezett szeminárium keretében

A Világiak Pápai Tanácsa nem először rendez szemináriumot a püspököknek a világi mozgalmakkal kapcsolatban. Jól emlékszem az 1999-es alkalomra, amely a pasztorális feladatokat illetően ideális folytatása volt szeretet elődöm, II. János Pál pápa találkozásának a mozgalmakkal és új közösségekkel előző év május 30-án. Mivel akkor a Hititani Kongregáció prefektusa voltam, közvetlenül engem is érintett ez a munka. Mődomban állt, hogy közvetlen párbeszédet folytassak a püspökökkel, hogy őszinte és testvéri légkörben megosszuk gondolatainkat sok fontos kérdésről. A mostani szeminárium – az előzőhöz hasonlóan – folytatása szeretne lenni annak a találkozásnak, amelyet én tartottam 2006. június 3-án a hívők széles körével, akik több mint száz világi szervezetet képviseltek. Akkor rámutattam, hogy az egyházi mozgalmak és új közösségek tapasztalata „ragyogó jele Krisztus szépségének, valamint az Ő jegyse, az Egyház szépségének”. „A mozgalmakhoz tartozó kedves barátaimat” arra buzdítottam, hogy legyenek egyre inkább „a közösség iskolái, és járják együtt az utat, ahol meg lehet tanulni az igazságból és a szeretetben élni, amelyet Krisztus nyilatkozott ki és adott nekünk az apostolok tanúságtétele által, tanítványai nagy családjának életében”.

Az egyházi mozgalmak és új közösségek jelentik az egyik legfontosabb újdonságot, melyet a Szentlélek a II. Vatikáni Zsinat megvalósítása érdekében létrehozott az Egyházban. Közvetlenül a zsinati ülések után terjedtek el, többnyire az azt követő években, abban a lelkesítő és ígéretes időszakban, melyet azonban nehéz próbatételek is jellemeztek. VI. Pál és II. János Pál nyitott lélekkel tudta befogadni és megélti, bátorítani és támogatni a világi hívek részéről megjelenő új és váratlan valóságok kirobbanását, melyek sokféle és meglepő formában visszatarták az egész Egyházat az életereit, a hitet és a reményt. Ezek ugyanis már akkoriban tanúságot tettek arról, hogy milyen nagy öröm, mennyire ésszerű és szép dolog kereszténynek lenni, és életükkel kifejezték hálájukat, hogy ahhoz a titokzatos közösséghez tartozhatnak, amely az Egyház. Tanúi voltunk egy erőteljes missziós lendület feléledésének, amelyet az a vágy mozgatott, hogy szeretnénk mindenkinél továbbadni azt a kincset, amit a Krisztussal való találkozás jelent, s amelyet úgy éltek meg, mint az egyetlen megfelelő választ az emberi szív mély szomjúságára az igazság és a boldogság iránt.

Ugyanakkor hogy ne kellene számot vetnünk azaz, hogy egy ilyen nagy újdonságot még sokkal jobban meg kell értenünk Isten tervének és az Egyház küldetésének fényében a mai kor körülményei közt? Éppen ezért hangzott el azóta a pápák részéről számos felhívás és útmutatás, amely egyre mélyebb

(Folytatás a 9. oldalon)

Szűz Mária mennybemenetele
Bartolomé Esteban Murillo (1617–1682)

Nagyboldogasszony

Szűz Mária mennybemenetelének ünnepe főünnep a Mária-ünnepek között.

Jeruzsálemben már az V. században megemlékeztek a Boldogságos Szűz égi születésnapjáról. Az ünnepet Dormitio Sanctae Mariae, „a Szentséges Szűz elszenderülése” névvel illették. A VI. században egész Keleten elterjedt az ünnep. Róma a VII. században vette át, ahol a VIII. századtól Assumptio beatae Mariae, „a Boldogságos Szűz mennybemenetelének” neveztek.

Hittételként XII. Piusz pápa 1950. november 1-jén hirdette ki, hogy a „Boldogságos Szűz Mária földi életpályája befejezése után testével és lelkével együtt felvettét a mennyi dicsőségbe”.

Mária halálának időpontját teljes biztonsággal nem lehet meghatározni. Feltehető, hogy Jézus Krisztus halálának évében vagy nem sokkal azután halt meg. Egyes számítások szerint Jézus 30-ban halt meg, amikor Mária körülbelül 54 éves lehetett.

Vannak olyan feltételezések is, amelyek szerint Isten Anyja Efezusban

(Folytatás a 4. oldalon)

SZENT ISTVÁN KIRÁLY, AZ EURÓPAI

Írta: Boda László

„Hol vagy, István király?” – zendül az ének a keresztény magyarok ajkán. Első királyunk, ki vagy te nekünk? És ki voltál Európának? Jelenünkben a két kérdés szervesen összekapcsolódik. S alapjaiban érinti a magyarság és Európa viszonyát, közelebbről: Nyugat-Európát. A pogányságból kereszténnyé lett ország nagy megújulása ugyanis első szent királyunkkal vette kezdetét. Mert a magyarság vele Nyugat felé fordult. Már nem a zsákmányoló portyázók harcos tekintetével, hanem azzal az eltökélt szándékkal, hogy „Veled akarok lenni, Európa, nem ellened”.

Jack London egyik novellája hajósokról szól, akik erejüket megfeszítve kelnek át a Horn-fok sok hajót elnyelő, rettenetesen viharos tengerén. A tapasztalt kapitány már ismerte a mondást. És elhangzott a parancs a kormányshoz: „Tarts nyugatnak!” Nekünk azért jelent sokat az idézett novella címe, mert a magyarság ősidők óta ezzel a törekvéssel kereste hazáját: „Tarts nyugatnak!” Az első nyugat felé vándorlásunk, ameddig a szem visszafelé ellát, az Urál hegységben való átkelés volt, talán a Kr.u. 4. században. Erre a szintén nyugat felé terjeszkedő hunok nyomása a legelfogadhatóbb megokolás. A mai Baskíria térségében találják meg történezeink a régi-régi Magna Hungariát, ásatásokkal is megerősítve. De akkor már az Urál keleti térségéből, Délnyugat-Szibériából hoz-

Középkori Szent István-ábrázolás

tuk magunkkal a ma is megtalálható, helmeghatározó neveket: a Turát, a Tá-

(Folytatás a 6. oldalon)

EURÓPAI MAGYAR PAPI KONFERENCIA 2008

Az Európában működő magyar lelképásztorok évente egyszer találkoznak, hogy közös ügyeikről tárgyaljanak, továbbképezzék magukat és erősítsék egymás között a paptestvéri kapcsolatot. Az idei évben az Európai Magyar Papi Konferenciát május 26–29. között rendezték meg a németországi Wernauban.

A város szélén lévő lelkigyakorlatos ház jó körülményeket biztosított a harminc résztvevőnek, akik ilyen formában első alkalommal találkoztak a külföldi magyarok tavaly felszentelt püspökével, a konferencia házigazdájával, Cserháti Ferenc esztergom-budapesti segédpüspökkel. Már az érkezés napján, hétfőn este elkezdődött a munka. Az üléseket a püspök felkérésére Tempfli Imre stuttgarteri magyar lelkész vezette nagy hozzá-

(Folytatás a 7. oldalon)

A papi konferencia résztvevői. Első sor (balról): Virágh József (London), Bereczky Béla (Nürnberg), Lukács József (Köln), Pál István (Basel), Bagossy István (Münster), Dobai Sándor (Liege), Cserháti Ferenc püspök (München), Kiss Imre (Szeged), Fülöp Gergely (Lyon), Simon Attila (Klagenfurt), Gegő István (Geislingen a.d. Steige), Szabó Ernő (Linz); második sor: Szomszéd Tamás József SJ (Bécs), Havas István SchP (Brüsszel), Szabó József (Karlsruhe), Molnár Ottó (Párizs), Pintér Gábor (Párizs), Kiss G. Barnabás OFM (Detroit), Vizauer Ferenc (Zürich), Ruppert József SchP (Róma), Koncsik Endre (Würzburg), Németh László (Róma), Fodor János (Grác), Fülöp Menyhért (Rochdale), Takács Pál (Frankfurt a. M.), Solt Jenő (Almhult), Tempfli Imre (Stuttgart), Merka János (München). A képről hiányzik: Gyúrács István SJ (Stuttgart). Fényképezett: Simon Ferenc (Bécs)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Hat nap alatt?

Idézet egy németországi olvasónk leveléből:

Kedves Miklós atya! Az ÉLETÜNK februári és márciusi számában, a Biblia évére való tekintettel a Szentírás értelméről, jelentőségéről tájékoztatt bennünket és adott egyfajta „használati utasítást” is, hogy hogyan olvassuk a legnagyobb haszonnal.

De bármennyire is át gondolt és logikus, amit Atya ír, van két mondat, amivel így nem tudok egyetérteni. Az első: „A Biblia nem természetudományos értekezés, hanem vallásos igazságok közlése”, és a második: „Tekintve, hogy igazság csak egy van, nem lehet ellentét a természetudomány és a hit igazsága között”. Az elsővel az Atya elismeri, hogy a Biblia és a természetudomány állítási közt ellentétek állnak fenn, a másodiknál viszont tagadja, hogy a természetudomány és a hit igazsága közt ellentét állna fenn, mivel „igazság csak egy van”. Ha ehhez hozzavesszük, hogy a Szentírás Isten szava, a Szentlélek sugalmazására íródott, tehát véledhetetlen, akkor ebből az következik, hogy hívő ember csak a Biblia tanítását fogadhatja el igaznak és a természetudomány tételét el kell utasítania, vagy pedig a természetudomány oldalára áll és akkor a Biblia tévedhetlensége válik kérdessé és ezzel az, hogy Isten szava.

Örülök, ha Atya ezt az ellentmondást fel tudná oldani. Rajtam is sokat segítené.

Hálás vagyok olvasónknak, hogy vette magának a fáradságot és felhívta a figyelmemet a két idézet közti látszólagos ellentmondásra. Azért mondom, hogy látszólagos, mert a két mondat két egymástól különböző összefüggésben szerepel. Márpedig sose szabad egy az összefüggéseiből kiragadott állítást szembe állítani egy másik összefüggéseiből kiragadott állítással, ezzel ugyanis meghamisítjuk eredeti mondanivalóikat. Ha ezt a logikai szabályt mellőzöm, akkor a két mondat egymás mellé téve valóban ellentmondássá válik.

Szeretném a két állítást egy-egy példával megvilágítani.

1. A hatnapos teremtéstörténet

Mindnyájan ismerjük a Biblia első könyvében, a Genézis („Kezdet”) első fejezetében olvasható leírását a világ teremtésének. A biblikus és régészeti tudományok kiderítették, hogy a szöveg mai formáját a Kr. e. 5. században kapta. De az olvasó arra is felfigyel, hogy a 2. fejezet egy második teremtéstörténetet tartalmaz, amely egy napra időzít a teremtést és nagyon részletesen foglalkozik az ember, az állatok és az asszony teremtésével. Erről a szövegről tudjuk, hogy már a Kr. e. 9. században létezett, de csak az 5. században kapcsolták hozzá az elsőhöz. Ha ezt egy kissé tüzesebben szemügyre vesszük, akkor feltűnik, hogy a hat nap két háromnapos csoportra oszlik. Az első három nap a Teremtést befogadó közegek létrehozását, a világosságát, amelyet elválaszt a sötétiségtől, a felső és alsó vizek szétválasztását az égboltozat megteremtése által és végül a szárazföld és a tenger szétválasztását. A második három napon ezek benépesítése történik: a világosság és sötéttség, illetve a nappal és éjszaka számára Isten megteremtett egy napot és holdat a csillagokkal. A vizek és az égboltozat számára létrehozta a tengeri állatokat és a madarakat, végül a szárazföldet betölti állatokkal és az emberrel.

Ez a kétszer hármas felosztása a Mindenségnek, megfelel a korabeli világ-

képnek, amelyet háromemeletesnek képzeltek el: felül az ég a szilárd boltozattal, középen a föld, mint valami korong és alatta az alvilág, amely ebben a formában a Teremtéstörténetben nem szerepel. A szövegből egyértelmű, hogy mindennek alkotója, létrehozója Isten, aki akaratával ad létet a Mindenségnek. Ez a legfontosabb mondanivalója.

A mai olvasó számára kézenfekvő, hogy mivel a teremtés ilyen leírása egy háromezer éves világképre vonatkozik, a természetudomány szempontjából nincs jelentősége. Ami mégis tisztelet parancsol és bizonyos aktualitást jelent, az az Isten szerepe, akinek jelenléte és abszolút valósága nélkül a Hatnapos elbeszélést a mítoszok világába kellene utalni és akkor senki se vitatkoznék felette. Már ebből is világos, hogy a Teremtéstörténet nem természetudományos irat, hanem vallási igazság közlése: Az egész mindenséget Isten akarati döntése hozta létre. Ezért igenis kell szögezni, hogy aki a Bibliát a természetudomány szemével nézi és magyarázza, meghamisítja. Ha a Bibliát a ma elfogadott természetudományos ismeretek alapján írták volna, azaz sugalmazta volna Isten, se a Kr. előtti évezredbe, de még az azóta lefolyt évezredek se értett volna meg belőle sokat. Isten pedagógiája megtalálta a módját, hogy minden kor szülőltje megértse, amit Ő akart közölni vele. Ebből levonhatjuk a következtetést: a Biblia és a természetudomány témája ugyan azonos, mármint a mindenség eredete, de megközelítése más és más, a kettő közt tehát ellentét áll fenn, de nem ellentmondás.

2. A világ eredete a természetudomány nézőpontjából

Közismert, hogy a biblikus Teremtéstörténet hat napját sokan (mindmáig) hatszor 24 órának tartották. Voltak már az ókorban is jelentős hittudósok, akik a hat napnak jelképes értelmet tulajdonítottak, például Szent Ágoston. A természetudományos világkép terjedésével járt, hogy egyes tudósok az anyagi adottságok, a világmindenségről szerzett ismeretek fejlődése alapján annak eredetéről különböző teóriákat állítottak fel. Ilyenek voltak – anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk – Immanuel Kant filozófus, Pierre Simon Laplace matematikus és asztronómus, Georges Louis Buffon, Thomas Chamberlain, Einstein, mindnyájan az utolsó 200 évben. Az újabb tudományos kutatások újabb feltételezéseket eredményeztek, ilyen például Carl Friedrich Weizsäcker-é. A ma leginkább elfogadott teória az úgynevezett „Big Bang” azaz a Nagy Robbanás elmélete. Több tudós járult hozzá ennek az elméletnek a kidolgozásához, de kezdetén egy belga asztronómus, Georges Lemaître áll, aki katolikus pap volt.

***

A Big Bang-elmélet a következőket állítja:

A csillagászati kutatás során kiderült, hogy a világűr csillagrendszerei, amilyen a Tejút vagy az Andromeda spirálköd, állandó mozgásban vannak és hihetetlen sebességgel távolodnak egymástól, vagyis a közöttük lévő távolság egyre növekszik. A Mindenség tehát állandóan tágul. E jelenség magyarázatát a tudósok abban látják, hogy valamikor, mintegy 15 milliárd évvel ezelőtt, a Mindenséget betöltő anyag egy minimális térről összezsúfolva. Ennek következtében az anyagsűrűség és a nehézségi erő (gravitáció), de a hőmérséklet is hihetetlen fo-

tot ért el. Egyszer csak minden felrobbant. Ezt nevezik „ösröbbanás”-nak, angolul „Big Bang”-nek. A robbanás révén az összehúrtított anyag szerteszóródott a világegyetem minden irányába. Az anyag lehűlése folytán csillagok, csillagrendszerek, holdak és bolygók keletkeztek. De a robbanásból eredő mozgás nem szűnt meg, ezért távolabbi világegyetem, sőt minél távolabb kerülnek egymástól a csillagrendszerek, annál nagyobb sebességgel távolodnak egymástól.

Ma az asztronómusok lehetségesnek tartják, hogy további évmilliárdok során a folyamat, az anyagban rejlő nehézségi erőnél fogva lelassul, sőt iránya megfordul és újra sűrűsödés alakul ki. Ezt nevezik – szemben a robbanással, az „explózió”-val, „implózió”-nak. Elképzelhető tehát, hogy a következő menetben minden újratekődik.

Mind ezt azért akartam elmondani, hogy lássuk, a természetudomány felismerési és a Biblia álláspontja között nincs ellentmondás.

1. A természetudomány csak az anyaggal, annak tulajdonságaival, törvényszerűségeivel foglalkozik, de sosem teszi fel a kérdést: honnan az anyag? Miért ilyen az anyag? Ha ilyen kérdésekkel foglalkoznánk, akkor átérnénk a filozófia és a teológia területére.

2. A teológia minden nehézség nélkül elfogadhatja a természetudomány tételét. Ezekből nem következik Isten léte és a teremtés aktusának tagadása: Isten megteremthette az anyagot, mégpedig olyannak, amilyennek a természetudomány megismerte. A bibliai Teremtéstörténet más szavakkal, a tudományosan nem képzett emberrel azt közli, amit a tudományos nyelvezettől függetlenül a kutatás eredményei nem tesznek kétségessé: a Világegyetem léte, mindazzal, amit tartalmaz, Isten teremtető tevékenységére vezethető vissza. A kettő között nincs ellentmondás. Újra állíthatjuk: igazság csak egy van, de különböző utakon juthatunk el hozzá.

3. Nem beszéltünk róla, de ugyanez vonatkozik az élet és az ember teremtésére.

A Bibliában leír, anyagból megmintázott ember teremtését és a fejlődésemélet szerinti évezredek során kialakult ősember közt nagy a különbség. De végül is ugyanarról az emberről van szó. A fajuk fejlődése semmiképp sem teszi feleslegessé Isten teremtető tevékenységét: Ő kellett, hogy olyannak teremtsen az élő anyagot, hogy az képes legyen eljutni a fejlődés legmagasabb fokára. Ha olvasóinkat ez a téma érdekli, alkalomadtán foglalkozhatunk vele.

***

A mondottakat összefoglalva, gondolom világos, hogy az olvasónk által a két bibliai cikkünk összefüggéseiből kizsákkított mondatok, se külön-külön, de még egymás mellé téve sem tartalmaznak ellentmondást, mert:

1. a hatnapos teremtéstörténetnek nincs természetudományos vonatkozása, mondanivalója,

2. a világ eredetének természetudományos magyarázata pedig nem tér ki teológiai kérdésekre.

A két állítás szépen egészíti ki egymást és megtanít arra, hogy megérezzünk valamit Isten határtalan dimenzióiból.

Frank Miklós

„A szeretet otthon kezdődik. Minden attól függ, hogyan szeretjük egymást. Ebből a kölcsönös szeretetből táplálkozzon családi életek, és bármerre járjatok is, ezt a szeretetet sugározatokat magatokból. Ne féljete a szeretettel járó szenvedéstől, mert Jézus maga is így szeret.”

Teréz anya

IMASZÁNDÉKOK

Júliusra

I.

Általános: Hogy növekedjék azok száma, akik a keresztyén közösségnek önkéntesként nyújtanak nagylelkű és készséges szolgálatot.

Nem kizárólagosan keresztyén kiváltság a jótékonykodás; viszont nekünk nagyon a küldetésünkhöz és a világban betöltött hivatásunkhoz tartozik. Az ilyen szolgálat, gazdasági és társadalmi jelleghénél fogva, a világ megjavítására, az emberek sorsának felemelésére törekszik.

Mi teljesen magunkévá tesszük a jótékonykodásnak ezt a társadalmi rendeltetését. Motiváló erőnk azonban nem valami humanista ideológia, hanem „a hit, amely a szeretet által munkálkodik” (Gal 5,6). „Krisztus szeretete sürgöt mintek. Azt gondolkodjunk ugyanis, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor valamennyien meghaltak; [Krisztus] azért halt meg, hogy akik élnek, már ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt.” (2Kor 5,14-15). „Annak tudata, hogy Krisztusban Isten önmagát adta értünk, egészen a halálig, arra kell ihletessen bennünket, hogy már ne önmagunkért éljünk, hanem érte és vele együtt másokért.” (Deus caritas est, 33.)

Ez az imaszándék tehát a karitatív segítségnyújtásról szól. Gondolkodjunk ennek sokféle változata: olyanokra, amelyeket közösségi szerveződésekben, és olyanokra, amelyeket személyes elköteleződéssel bonnyolunk. 2007 elején a Szentatya meglátogatta a rómaiak „karitás leveleskönyha” nevű akcióját, amelyben, éppen a városi népesség nemzetközi összetételénél fogva, szinte a világ minden nemzetéből való emberek találkoznak.

Ebben a „szállodában” Krisztus jelenlétét szinte tapintani lehet; éhes emberek jönnek össze olyanokkal, akik kenyert és levest adnak nekik. A betlehemi barlangban Isten egy mindenre rászoruló kisbaba szegénységével állt be köznök. Azért tette, mert szeret minket, és szeretetünket várja. Isten szeretet; nem szentimentális szeretetet, hanem szeretetudomány, aki Betlehemben kezdi, és a keresztben fejezi be.

Isten emberré lett, mert vágyott arra, hogy velünk egyesüljön, szegénységéből részét kérjen. A hatalmas Isten szolidáris akart lenni az emberi élethez, annak minden szíkiével és szenvedésével.

Az újszülött Jézus bölcsője egy jászol volt Betlehemben, a „kenyér házában” (ez a városnév jelentése). Jézus tehát „az égből alászállott Kenyér”, „az élet Kenyere”. A „leveleskönyha” ezt a jézusi misztériumot teszi láthatóvá és tapasztalati valóságossá; mindkét könyhai tevékenység beletartozik: a kenyér fogyasztása és a kenyér felszolgálása.

Most egy pillanatra megint elenyészünk fel magunkban a karitatív szolgálat sokféle módját (nevezetesen azokat, amelyek kezünk ügyébe esnek). Aztán tegyünk összehasonlítást, egyfelől a reklámozott költségek és fogyasztás, másfelől a javaknak karitatív kiosztása és (pl. „leveleskönyhában”) történet) elfogyasztása között. Imádkozzunk azért, hogy minél többben és minél mélyebben magunkévá tegyük a szeretetszolgálatot!

II.

Missziós: Hogy az ifjúsági világtalálkozó az ausztráliai Sydneyben felgyújtsa a fiatalokban az isteni szeretet tüzeit, és egy új emberség reményének magvetőivé tegye őket.

E hónap 15-étől 20-ig folyik Sydneyben a 23. Ifjúsági Világtalálkozó. E találkozóknak, amelyek 1985-ben kezdődtek, minden 2. vagy 3. évben van szorosán vett nemzetközi jellege (legutóbb a 20. volt ilyen Kölnben), közben pedig minden egyes ország otthon tartja a sajátját.

(Folytatás a 8. oldalon)

A PÜSPÖKKARI TITKÁRSÁGRÓL AZ EGYHÁZMEGYE ÉLÉRE

XVI. Benedek pápa Német László verbita atyát, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkárát április 23-án nagybecskereki (Zrenjanin, Szerbia) megyéspüspökké nevezte ki.

László atya 1956 szeptemberében született a vajdasági Hódásán, ahol élete első 15 évét töltötte szüleiével és négy testvérével. Itt fogalmazódott meg benne a papi hivatás gondolata. Erről a Keresztény Élet egyik korábbi számában így nyilatkozott: „Nagyon jó plébánosunk volt, aki szívvel-lélekkel

vezegte a munkáját. Hatéves koromban kezdtem el mellette ministrálni, s megragadott az áldozatkészsége, az alázatossága, az imáelete, úgyhogy az ő példája nyomán az általános iskola végén döntöttem el, hogy én is pap leszek.”

Általános iskolai tanulmányait követően a szabadkai kizssemínáriumban, a Paulinumba került, ahol 1975-ben érettségizett. Az előadásokat itt magyarul, horvátul és szerbül tartották, s németül is megtanult. Az érettségi után – anyai nagybátyja biztatására – verbita szerzetesnek jelentkezett, majd a katonaság leltétele után Lengyelországba kezdte meg a noviciátust. Itt végzete teológiai tanulmányait is, majd pappá szentelése, 1983-ban már szülőföldjén történt. Ezt követően két évig a mai Horvátország területén dolgozott, majd előjárója Rómába küldte további tanulmányokra. Kiseb-nagyobb megszakításokkal öt évet töltött az Örök Városban, ahol dogmatikából doktorátust szerzett. 1987-től három évig élt a Fülöp-szigeteken, ahol az egyik verbita egyetemen (amit még a jezsuiták alapítottak 1594-ben) egyetemi lelkész volt. 1994-ben előjáró a rend ausztriai főiskolájára küldik tanítani. 2000 nyarán a Szentszék nemzetközi szervezetek melletti bécsi állandó képviselőre kerül, amely az EBESZ, az

ENSZ és más nemzetközi szervezetekkel tartja a kapcsolatot. Itt részt vesz különböző üléseken, diplomáciai találkozásokon. A politika világról így nyilatkozott: „Fontos tapasztalatokat szereztem ebben a „különös világban”, ahol a vallást sokáig szinte meg sem lehetett említeni, a felszólalásokon elsősorban az emberi méltóság és a szabadság fogalma lett kiemelve. 2001. szeptember 11. után – a New York-i merénylet követően – ez aztán megváltozott: a vallás hihetetlen erővel tört be a diplomataik világába.”

2004 tavaszán a verbiták magyarországi rendtartományának főnöke lett, 2006. július 15-től pedig a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára. Megyéspüspöki kinevezését április 15-én tudta meg Juliusz Janusz magyarországi nunciustól.

A Nagybecskereki Apostoli Kormányozás – az elcsatolt Csanádi Egyházmegye Jugoszláviahoz került területén – 1923-ban alakult meg. 1986-ban lett egyházmegye, első főpástorja a most nyugállományba vonuló Huzsvár László. Jelenleg 40 plébánián 36 pap végzi a 82 ezer katolikus hívó lelki gondozását. A hívők 90 százaléka magyar nemzetiségű, de vannak kisebb horvát, cseh és német közösségek is. Az egyházmegye területén három szerzetesrend működik: szalézai, jezsuiták és kalocsai iskolánövér.

Német László atyát ünnepélyes szentmise keretében július 5-én, délelőtt 10 óra körül Erdő Péter bíboros szerzeli püspökké a nagybecskereki székesegyházban.

Czoborczy Bence

ORSZÁGNYI EGYHÁZMEGYE A SZERZETESI KERT UTÁN

Egy országnyi egyházmegye vezetése vár rám az eddigi szerzetesi kert után! Ez tőlem, „nagy falat”! Szeretném minél inkább és minél hamarabb megosztani ezt a szűp, de óriási munkát – nyilatkozta a Keresztény Életnek P. Kocsis Péter Fülöp, dómóci görögkatolikus szerzetes, akit XVI. Benedek pápa a Hajdúdorogi Egyházmegye megyéspüspökévé és a Miskolci Apostoli Exarchátus apostoli kormányzójává nevezett ki május elején.

– Most még nem nagyon tudok mit mondani az elképzeléseimről. Még mindig csak kapkodom a levegőt, hogyan történhetett ez a váratlan fordulat – igaz, nem első az életemben – mondta az újonnan kinevezett püspök. – Terveim persze vannak. Az első között szerepel, hogy átgondoljam, kiket keresek, kérjek segítőtársul. Nagyon számítok paptestvéreim támogatására, tanácsaira. Sőt püspök társakat is keresek, s nem is csak a meglévők közül. Keresztes Szilárd püspök úr természetesen mellettem áll, s próbál bevezetni az egyházmegye irányításának titkáiba. Néhány régi barátom, katonatársam, akikből időközben szintén püspök lett, biztakkal, majd segítenek. De azt is szeretném, ha minél hamarabb újabb magyar görögkatolikus püspököket is kinevezne a Szentatya, s ezért mindent megteszek. Elődeim az egész országban élő görögkatolikus püspökei voltak, azt hiszem, nem ártana „osztózni”... Nagymértékben számítok persze a világi hívők együttműködésére is.

A püspöki kinevezés híréhez közreadott rövid életrajz szerint Kocsis Péter 1963. január 13-án született Szegeden. 1989. augusztus 2-án szentelte pappá Keresztes Szilárd megyéspüspök. Felsőfokú tanulmányait Rómában, a Pápai Szalézi Egyetemen folytatta. 1990–1992 között a hajdúdorogi görögkatolikus iskola hitoktatója, 1992 és 1995 között Tornabarakony paróchusa. 1995–1999-ig a chevetogne-i (Belgium) bencés monostorban készült a szerzetesi életre. Szerzetesi fogadalmát 1998. november 6-án tette le, felvéve a Fülöp szerzetesi nevet.

Belgiumban töltött noviciátus után 1999 karácsonnyától Dámócon élt társaival a megyéspüspök által 2000-ben alapított monostorban.

Hogy nehéz lesz-e otthagyni Dámócot, arra Fülöp atya (Fülöp testvér) válasza egyértelmű igen.

– Nagyon nehéz szívvel hagynom itt ezt a kicsi monostort és az itt szépen kiala-

kult csöndes monasztikus életet – mondja, majd mesélni kezd: – A szerzetesi életet nem én választottam. Valószínű, a papságot sem, mert már 4 éves koromtól fogva azt mondogattam, hogy pap szeretnék lenni. Elég mélyen lehetett tehát már valami hívás, amire én épp csak bólintottam. Amikor a szemintáriumi évek végén nőtlenül kértem a szentelésemet, akkor sem gondoltam még arra, hogy szerzetes legyek. De az utána következő néhány év nagy fordulatot hozott. Közlelebről megismerkedtem Atanáz testvérrel (akkor még Orosz László atya), aki évek óta dédelgette magában a szerzetesség gondolatát. Elkezdtünk együtt imádkozni, s attól kezdve már nem is igen kellett megfogalmazni, hogy mire készülünk. Egy irányba fordult az utunk. Együtt mentünk ki Chevetogne-ba, a kéttritusú bencés kolostorba – hozzáteszem, sok-sok évnnyi várakozás után –, onnan pedig már szerzetesként együtt jöttünk haza, és kezdtük el a szerzetesi életet ebben a kicsi bodrogközi faluban, Dámócon...

Az új főpásztor püspökké szentelése és beiktatása június 30-án volt a hajdúdorogi székesegyházban.

Dobos Klára

AZ 1956-OS ÁLDOZATOK EMLÉKMŰVE

Igeliturgia keretében áldotta meg Erdő Péter bíboros június 7-én a budapesti Rezső téri Magyarok Nagyasszonya-templom szentélyének külső falán az 1956-os forradalom és szabadságharc megtorlásának áldozatai emlékművét, Nagy Imre és társai kivégzésének 50. évfordulója alkalmából. Az emlékmű több táblából és egy domborműből áll. Az egyik táblán a forradalmi tevékenységért kivégzett 232 személy neve olvasható, egy másikon pedig a 13 erdélyi, valamint egy kárpátaljai személy neve, akiket saját országukban azért ítélték halálra, mert szimpatizáltak a magyar forradalommal. A fémről készült domborművön Jézus és a jeruzsálemi asszonyok találkozásának bibliai jelenete látható.

Alábbiakban Vargha Miklós Péter plébános ünnepi beszédéből idézünk.

„Amikor népünk Nagy Imre miniszterelnök és társai kivégzésének 50. évfordulója közeledik, akkor nemcsak katolikusoknak, hanem minden magyaroknak fontos, hogy az áldozatokról megemlékezzünk. Hiszen a nép, amelyik nem ismeri múltját, olyan, mint az a felnőtt, aki nem emlékezik gyermekkorára, személyiség zavarokkal küzd. Kodály Zoltán mondta, „az a nép, amelyik nem ismeri a múltját, nem érdemli meg jövőjét.” Mi, akarjuk remélni a jövőt.

Plébániánk régóta tervezi, hogy erre az évfordulóra az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozatainak emlékművet állíttson. Józsefváros Önkormányzata kezdetétől fogva folyamatosan támogatta

Az emlékművet Erdő Péter bíboros áldotta meg

kezdeményezésünket, nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag és szakmailag is.

Ez is bizonyítja II. János Pál pápa megállapítását: „Az igazság mindig időszerű, és ugyanúgy nem veszti el időszerűségét, miként a jóság, az igazságosság és a szentség”. XVI. Benedek pápánk jelmondata pedig „Az igazság munkatársai.” Szerény lehetőségeinkkel mi is ezek akarunk lenni.

Nem akarunk senkit szentté avatni, nem törekedtünk a teljességre sem, mert minden bizonnyal többen voltak az áldozatok. Azonban emlékezni és emléket akartunk állítani azoknak is, akik nem a harcokban lettek hősi halottak – ne felejtődjenek el, hogy ők is hősök. Tudatosítani akarjuk, hogy milyen sokan lettek a megtorlás áldozatai és azt is, hogy a „munkás-paraszt kormány” által kivégzettek 90%-a fizikai munkás volt. A kivégzettek névsorán látni, hogy a legkü-

(Folytatás a 8. oldalon)

BIBLIAOSZTÁS A PARLAMENTBEN

Több mint száz parlamenti képviselő kapott Szentírást a Biblia éve alkalmából az Országgházban. A katolikus és protestáns bibliaikat Erdő Péter bíboros, Bölskei Gusztáv református püspök és Ittész János evangélikus püspök adta át.

A kezdeményezést, amelyet Balog Zoltán, az Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi, Civil- és Vallásügyi Bizottságának elnöke indított el, Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke is támogatta. Köszöntőjében Szili Katalin így fogalmazott: a Biblia nem csupán történelem és nem csupán hitvallás, hanem kapcsolódó és értékrend a XXI. század globális világában.

Erdő Péter bíboros arról beszélt, hogy a magyar nyelvű bibliafordítások mérföldkövei a magyar nyelv fejlődésének, a könyvnyomtatás kialakulása pedig lehetővé tette, hogy Isten szava mindenki kezébe eljusson.

Bölskei Gusztáv az ünnepröpre magával hozta édesapja és apósa bibliait, kiemelve, hogy a könyveken át, amelyek túléltek családtagjainkat, magunk is egy közösség és a történelem részévé válunk. Eg segít a mindennapokban, döntéseink meghozatalában is.

Ittész János elmondta: a bibliai történetek tanúsítják, hogy a világ Isten

kezőben van, és minden embernek ennek tudatában kell cselekednie és döntéseket hoznia.

Az átadás előtt Balog Zoltán hangsúlyozta, hogy bár a különböző pártok másként emlékeznek meg bizonyos eseményekről, de a megváltás tekintetében mindannyian egy oldalra állunk. Minden ember megváltásra szorul, és Isten mindenkinek felkínálja a megváltás lehetőségét, s mindenkinek megvan hozzá a saját útja. Ehhez segítség a Biblia, amely mindenkihez szól.

A megjelent képviselők többségükben a Fidesz vagy a KDNP frakció tagjai voltak, de több szocialista képviselő is jelezte igényét valamely bibliafordításra.

Magyar Kurír

A parlamenti képviselők az Országgház Delegációs termében vehették át a Bibliákat

Gyermekeknek

AUGUSZTUSI HÓ

Hallottatok már olyat, hogy a nyári melegben hó esik az égből? Ugye még elgondolni is nehéz, bár olykor jölesne, ha a kánikulában hó esne.

A történelem azonban rációfól a lehetetlenre. Egyszer ugyanis tényleg megessett a dolog, ráadásul egy olyan országban, ahol még télen is ritka vendég a hó. Rómában történt, valamikor a messzi múltban, hogy az egyik év nyarának legforróbb napján, augusztus 5-én, annak is reggelén havat hullatott a természet az Esquilinus-domb tetejére. Azazhogy dehogya is természet, hanem – mint kiderült – maga a Szűzanya. Mária, aki mindannyiunk földi édesanyja, sőt még az Egyháze is, így jelölte meg azt a helyet, amelyre szeretetünk jeleként templomot kívánt.

A történet, pontosabban legenda a XIV. században terjedt el a nép körében, aztán maga a titulus is. Ugye tudjátok, mit jelent ez a szó? Azt, hogy minden egyes templomot valamilyen névre, azaz címre szentelünk. Ilyenek az apostolok, a szentek, vagy valamilyen események. De ilyen például a Jézus Szíve, vagy Mária Szíve megjelölés is. Hát ez a templom a Havas Boldogasszony nevet kapta. Később még ünnep is lett belőle, amit idén 44 éve vett fel V. Piusz pápa a Római Kalendáriumba.

A magyar népi kalendáriumba is bekerült az ünnep, a Batthyány-kódex tanúsága szerint Havi Boldog Asszony elnevezéssel.

Fiataloknak

TANULNI EGY ÉLETEN ÁT

Igen, azt mondják rólunk, hogy holtig tanulunk... Ki gondolta volna húsz évvel ezelőtt, hogy a diákeveink alatt szerzett tudásunk mellé még mennyi új – korunkban már nélkülözhetetlen – ismeretre kell szertennünk. A személyi számítógép, az internet, a drótposta és a hálózattól független telefonálás mind újjal újabb kihívás, vagy inkább felhívás a tanulásra, az előrelépésre.

Egy életet át tanulni a lelki életben is? Úgy gondolom, igen, hiszen az elmúlt évek itt is számos változás hoztak, s ezek új formát, nyelvet, súlypontokat és célokat hordoztak magukban... Jézus mondja: „Tanuljatok tőlem, mert én szelíd és alázatos szívű vagyok.” (Mt 11, 29). Ez a felhívás is egy életre szóló feladat. Tőle tanulni... Meggyőződésből, hitből fakadóan jónak lenni. Minden hátso

Azóta se szeri, se száma a Havi Boldogasszonyi titulusú templomoknak. Budán is van egy gyönyörű templom, ami a nevét viseli, a Krisztina körúton. Ez a templom még más érdekességről is nevezetes. Például arról, hogy az eredeti kápolnát egy kéményseprőmester emelte a szőlője végében, merthogy akkor még – 1694-ben – szőlővel volt beültetve ez a terület. De másról is nevezetes ez a templom: Semmelweis Ignác, az anyák megmentője ennek falai között kötött házasságot, akárcsak Széchenyi István.

68 évvel ezelőtt, 1940-ben pedig – mivel már nem tudta befogadni az egyre gyarapodó létszámú híveket, kettévágták a templomot. A szentélyt odébb tolták, közéje és templomhajó közé pedig beépítettek egy kereszthajót. Így aztán duplájára nőtt a befogadóképessége. Ugye ezt sem gondoltátok volna, hogy egy templom ketté lehet vágni, s az egyik részét csak úgy odébb tolni? No az igaz, hogy ehhez nem kevés szakértelem, meg ügyesség kellett. Igazi bravúr volt ez.

Közben igencsak messze futottunk a római hótól. Vagy mégsem? Hiszen Budán is, meg az ÉLETÜNK-ben is felidézünk emléket, de már elkelandoztunk a közelmúltban is. A jelenben pedig: június 20-án nyolc idén szentelt atya tartott közös szentmisét a budai Havi Boldogasszony-templomban, hogy az Ő áldásával kezdjük meg életre szóló papi hivatásukat.

András bácsi

ÚJRATEMETIK JANUS PANNONIUST

A Pécsi Egyházmegye október 22-én újratemeti Janus Pannoniust, a nagy humanista költőt, akinek hamvait 1991-ben, a székesegyház fűtésrendszerének korszerűsítéséhez kapcsolódó ását alkalmával találták meg. A közelmúltban elkészült antropológiai vizsgálatok egyértelművé tették, hogy az ását alkalmával valóban Janus Pannonius földi maradványaira bukkantak. A munkálatok során nyolc középkori sír került elő, amelyek közül az egyik nagyjából a földtár alatti helyezkedett el. Ez a hely századokon keresztül a legmagasabb rangú egyházi személyiségeket illette meg, márpedig a korabeli feljegyzések szerint Janus Pannoniust pontosan ide temették.

A Pécsért található Janus Pannonius (1434-1472) -szobor – Borsos Miklós alkotása

Pécs 26. püspökére terelte a „gyanút” az is, hogy a sírban talált tetem bal tenyere alatt II. Pál pápa ólomból készült, 1464-ben felszentelt bullája volt. Tudvalevő, hogy Mátyás király Janus Pannoniust küldte Rómába, hogy az uralkodó nevében üdvözölje a megválasztott Szentatyát, akitől a feljegyzések szerint 1465 márciusában valóban kapott egy ólomból készült bullát. A humanista költő itáliai útja során nemcsak Rómában, de Velencében is tárgyalt a török elleni küzdelem folytatásáról, valamint pápai engedélyt szerzett Vitéz János pozsonyi egyeteméhez, és kódexeket vásárolt a király és maga számára. Ez a római út volt a Dráva menti Szezcimén 1434-ben, kisnemesi családban született humanista költő „karrierjének” a csúcsa, aki rendkívül jó viszonyban volt Mátyás királlyal, akinek tiszteletére több verset is írt. Jól jellemzi viszonyukat a következő két sor: „Mennyi sokat tettél értem, ha sorolni akarnám/ Hát vagy ezer száját kellene kérnem előbb”. Amikor azonban Mátyás békét kötött a török

szultánnal, Vitéz János egész köre úgy érezte, hogy a király elárulta apja hagyományát, és 1471-ben Hunyadi János egykori törökverő vezérével karöltve összeesküvés szerveztek a megbuktatására. Mátyás értesülve a pártütők tervéről, csírájában elfojtotta a szervezkedést. Janus Pannoniusnak is menekülnie kellett a király haragja elől. Először püspöki székvárosába, Pécsre futott, majd 1472. március 15-én onnan is továbbmenekült. Itáliába akart eljutni, mivel sok barátja élt ott. Nagybátyja, Vitéz János jóvoltából ugyanis ifjonti korában, vagyis 1447 és 1454 között Ferrarában, Guarino da Verona iskolájában tanult. Az ott eltöltött nyolc esztendő alatt alapos humanista nyelvtudásra tett szert, a latin és a görög nyelv mellett elsajátította a humanista poézis alapelemeit és költővé érett. Mestere, Guarino széles körben propagálta műveit, melyek hamarosan kedvelté tették az észak-itáliai humanista körökben. Janus Pannonius 1454-ben a padovai egyetemen kánon- és római jogot is tanult. Az egyetem elvégzése után itáliai körutat tett, majd 1458-ban nagybátyja, Vitéz János hívására tért haza Magyarországra. Amikor tehát Mátyás király haragja elől menekülnie kellett, méltán gondolta úgy, hogy Itáliában új életet kezdhet. Végül is nem jutott el odáig, mivel az évek óta tüdőbajban szenvedő költő útközben tüdőgyulladást kapott, és a Zágrábtól nem messze lévő Medveváron meghalt. Ott is temették el, a Remete nevű pálos kolostorban. Barátai nem sokkal később titokban Pécsre szállították a hamvait, ahol több éven keresztül egy kátrányos koporsóban rejtgettek. Amikor Mátyás király megenyhült irányában és engedélyezte, hogy püspökhöz méltó módon temessék el, a pécsi székesegyház altemplomában, a földtár alatti sírba helyezték hamvait. Azt követően, hogy sírját 1991-ben fellelték, a csontokat alapos kutatásnak vetették alá. Az antropológusok megállapították, hogy az éltkor, a magasság, valamint a betegségek, mind megfelelnek annak, amit Janus Pannoniusról tudunk. Még a kátrányomok is kimutathatóak voltak. A Marcsik Antónia és K. Zoffman Zsuzsa által vezetett antropológus csapat szakvéleménye tette egyértelművé, hogy a sírban talált csontok Janus Pannoniusé, amit a tárgyi bizonyítékok is alátámasztanak.

Jezsó Ákos

NAGYBOLDOGASSZONY

(Folytatás az 1. oldalról)

telepedett le Jézus halála után. Ennek lehetőségét azonban néhány történeti adat kizárja: amikor Pál apostol 54-ben Efezusban járt, nem találta még keresztényeket, tehát János apostol, akinek gondjaira Jézus Krisztus Mária-át bízta, csak ezután jött ide.

Mégpedig aránylag későn, mert először maga Pál apostol volt az Efezusi Egyház püspöke, később pedig Timóteus, akinek 63-64-ben leveleit írta. János apostol csak 67-ben, Pál halála után jöhett Efezusba. Máriának viszont ekkor már 90 év körülékel kellett volna lennie, amit egyébként semmiféle adat nem támaszt alá. □

A minap unokám olvassa a tankönyvéből az irodalmi feladatot. Móra Ferenc: Szeptemberi emlékek. A gyöngyszem-elbeszélés azzal fejeződik be, hogy a gyermek Ferenc a nyitott ajtón bekiabálja a latin mondat helyes fordítását, amit a legjobb tanuló se tudott pontosan: „Unus es deus! Egyedül Te vagy az Isten!”. Az ígazolmitól elájult gyermeket a karján viszi be a tanító úr. És többet nem kellett Móra Márton szücsmester fiának tandíját fizetnie...

Nos, ez a befejezés egy kicsit megváltoztatva szerepel. Kimarad a latin mondat szövege, csak arra van utalás, hogy „egy latin mondatot még a legjobb tanuló se tudott lefordítani... Én bekiabáltam a helyes megoldást...” A többi stimmel. Szóval, kiligózták a szöveg lényegét. Hiszen világos, hogy a szerző nemcsak a gyerek tudására, de a gondviselésére is utalni kívánt az elbeszélésben. Bosszankodva kiáltottam fel: de hisz ez hamisítás! Jobban megnéztem, hogy mit is írtak a cikk elejére: „Móra Ferenc elbeszélése nyomán”. Levédtek magukat. De csak ennyi volt a változtatás. Csak ez

sem lehetett az eredeti művet – tiszta forrásból – a gyerekek elé adni. Nem kell tovább magyaráznom, ugye? A világnézetileg semleges iskola. Netán a Divina comediából is kihagyjuk az első szót?

Gimnazista korosztályú fiatalokkal se jártam jobban. Egy szép kórustalálkozón énekeltek magyarországi és erdélyi magyar fiatalok. A hazai csapat – hivatközéssel a tavalyi Kodály-évre –

SZÖSSZENETEK

szolmizálva adott elő egy ritka szép dalt. Hiszen az örömtől akár könny is csilloghatott volna a szememben. Egy régi szent ének dallama volt, amelynek szövege így kezdődik: „Messziről száll dalunk, halld meg ó Jézusunk, csak feléd indulunk vágyakozva...” Majd így végződik: „Így fogadj el, bűnünkkel, Krisztusom, vígy magasra!” A dallam maradt, de a szöveget nem vállalta fel az énektanár. Talán a Himmusz első

savát is el kellene hagynunk? Egyszer már megpróbálta kiiktatni innen az Isten a Nagy Vezér, de az új himnusz-írásra való felkérésre –töle szokatlan erős kifejezéssel – egy szóval válaszolt Kodály Zoltán. S utána senkinek nem volt mersze vállalni a feladatot... Nem múltak el ezek az idők?...

Utolsó szösszenetem: A Korona gyufafaktálynál bölcs mondások jelennek meg, igen kicsi, bolhapiszok-betűkkel. Idősebbek még lupéval is alig, de fiatalok talán szabad szemmel is el tudják olvasni. „Szikrázó elmék” a felirat. Nos, az egyik szikra: „Az Egyház csak akkor tiltakozik az üldözések ellen, amikor maga nem üldözhet másokat...” Azt hiszem, ennek célja is világos. Cui prodest? Kinek jó ez?

Éljen a szabad piacgazdaság! A gyártót azí terjeszt terméknem, amit akar, az iskola az tanít, amit akar, a szépséget megfosztják lelki tartalmától – a demokrácia nagyobb dicsőségére...

Ezt szerettem volna elmondani azoknak, akiknek nem mindegy, milyen haza emelkedik majd a magosba...

Botos Katalin

PÜSPÖKI LÁTOGATÁS MÜNSTERBEN

Ünnepélyes koncelebrációs püspöki szentmise volt június 1-jén Münsterben. Cserháti Ferenc – az Esztergom–Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke, a külföldön élő magyarok püspöke – misézett Bagossy István plébánosunkkal a Münster-Padeborn-Osnabrück-i Egyházmegye híveinek. A műnsteri hívek mellett különböző misézőhelyekről hívek és egyháztanácsosok is részt vettek a szentmisén, amelynek kezdetén Szinyei Anna Zsófia verssel köszöntötte a püspököt. Szentbeszédében a főpásztor megemlékezett Jézus Szívének ünnepéről, szövegtelen végletlen szeretetről, amelyben mindenkit egyaránt résziesít. Szent Fia küldetésén keresztül nyilvánul meg ez a szeretet, ami irányt és célt ad életünknek. A magyar szentmiséken való részvétellel mi is kifejezhetjük Isten iránti szeretetünket, állapíthatjuk magyarságunkat, anyanyelvünket, mindezeket gyermekeinknek is tovább adhatjuk.

A szentmise után a Mária-Trost öregotthon ünnepélyes termében közös ebéd

A püspöki szentmisén

várt ránk, amit az ott élő ferences rendi kedvesnővérek szolgáltak fel. Itt alkalmunk volt püspökünkkel személyesen is elbeszélgetni, örömmel és lelkesedéssel hallgatni bátorító szavait.

Cserháti püspök úr megtisztelő látogatásával nagy örömben részesítette közösségünket. Mi imáinkban kérjük a Jő Isten áldását további életútjára, és hogy még hosszú ideig, jó egészségekben erősítsen bennünket hitünkben.

Benkovicz Mária

Cserháti Ferenc püspök műnsteri magyarokkal

SZENT ISTVÁN...

(Folytatás az 1. oldalról)

borít, a Kondát, a Lajtát, és a Szalárdot. Utóbbi ma az obi ugor Szalahárd. A Szalárd vezérmevet pedig nyugati krónika regisztrálta. Egy népdalunkban is megöríztek a magyar falu nevé, amely már túl van a határon: „Szalárd alatt, Szalárd alatt folyik el a Berettyó”.

A Magna Hungaria magyar maradékát kereste meg a középkorban Juliánusz barát. S töredékeit meg is találta. Onnan vándoroltak tovább őseink Dentümo-gerbe, a későbbi Levédiába, Kr. u. 700 táján, majd az Etelközbe és onnan végleges hazánkba, a Kárpát-medence szívébe. De a ki nem mondott jelszó akkor is ez volt: „Tarts nyugatnak!”

Nyugat-Európa keleti felén, Kr. u. 900 után egy évszázadba került, amíg a pogány magyarság a keresztény Nyugat rettegett támadójából megtérőként a Nyugat védőbástyája lett. Ezzel együtt pedig Európa része. Ennek a döntő fordulatnak kiemelkedő alakja Szent István király, aki úgy kötött házasságot Szent Henrik nővérével, a passzai Gizellával, hogy vele Magyarország is csatlakozott a keresztény Nyugathoz, és aki a pápától kérte a koronát. István király szilárd elhatározása sorsdöntővé vált. Mintha ő is ezt a belső hangot hallotta volna: „Tarts nyugatnak!”

Föl sem tudjuk mérni, mekkora jelentősége volt ennek a magyarság szempontjából, s Európa szemszögéből nézve is. Csak akkor értjük meg igazán, ha a még távolabbi múltat megidézzük. Az Urálon átkelő és annak nyugati térségében szállásra lelő ősmagyarok egy része keleten maradt. Ők Kr. u. 500 táján az avarok nyomása elől a Meotiszba vándoroltak. Szabir-magyarokként fellehetően törzsszövetség-re léptek a már ott élő hun maradékkal. 530 táján uruk, Muegerisz-Mueger-Ma-

gyar megölette a szabirok királyát, a Bizáncban keresztelkedett féltészetét, Gordát, s ő lépett a helyébe. Ekkor játszódtott el az első súlyos keresztény-pogány konfliktus drámája a Meotiszban. Csakhogynem az is hiábavaló kísérletnek bizonyult az ottoni pogány magyarok részéről. Mueger uralma pünkösdi királyság volt. Néhány évig tartott csupán. Bizánc győzedelmeskedett, majd a perzsák betörése szórta szét a meotiszi magyarokat. Maradékok feltehetően a Kaukázusba húzódtak vissza. Megmaradt viszont a megrendítő nyelvi emlék, a félig magyar nyelven írt János evangélium bevezetője, benne a „Szava volá” nyelvi töredék. Helynevek formájában pedig már iráni területeken maradt meg nyelvi emlékül a Szabir és a Szabir-ábád.

A második bennünket érintő keresztény-pogány összeütközés már a Kárpát-medence belsejében zajlott le, az avarhunok több mint kétszáz éves itteni uralmuk végén, Nagy Károly idejében. A nyugaton megkeresztelt egyik főemberük hazatérve hamarosan eltűnt az élők sorából. Ő már az avarok keresztény vértanúja, méltón Szent Teodor vértanú nevéhez, amit a keresztységben kapott. A pogányságukban makacsul kitartó avarok viszont – ez jellemző – keleti irányba menekültek. Keletra akart visszamenni neves történésünk, Györfly György kun származású apja is. De hová?

István király világosan felismerte, hogy nincs visszaút. Nyugat fölmentő seregei szabadították föl hazánkat a százötven éves török uralom alól. A mi – második világháború utáni – elüldözöttjeinknek vagy az ötvenhatos forradalom menekültjeinknek is csak egyetlen jelszavuk maradt, akkor is, ha onnan tovább vitt az útjuk: „Tarts nyugatnak!” És a sok Nyugaton tanuló fiatalunknak, az európai kultúrát magukba szívni akaró vagy bujdosóként oda kényszerült művészeinknek is ez lett a kimon-

„MINT CSILLAG AZ ÉGEN...”

Szent Imre-zarándoklat Erdélybe

Maroknyi zarándokcsoport járt pünkösdi hetében a veszprémi székhelyű Szent Imre Egyesület képviselőjében, Veszprém Megyei Jogú Város támogatásával és Márfi Gyula veszprémi érsek áldásával Erdélyben, Partiumban, a Gyimesek völgyében. Felkereste Szent Imre herceg emlékhelyeit, tisztelt a királyfi lelki-erkölcsi nagysága előtt, s elhelyezte az egyesület koszorúit.

A zarándoklat vezetője Toldi Éva tanár-újságíró tavaly, az Árpád-házi herceg születésének ezeréves jubileumára emlékkönyvet szerkesztett a Korda Kiadó gondozásában, amely a Kárpát-medence jeles Szent Imre-emlékhelyeire – így Erdély és Partium legendás településeire is – elvezeti az olvasókat. Az út egyes állomásain ezeket az emlékhelyeket keresték fel, s ott a szerkesztő bemutatott könyvet, s vetített képek előadásokat tartott Mit izesen Szent Imre a XXI. század magyarjainak? címmel, előtérbe állítva az Árpád-házi királyfi legfőbb érdemét, a hősiességet. Azt, hogy bátorságra nemcsak a harcmezőn van szükség, hanem az élet minden területén, s a legnagyobb hős az ma, aki önmagát, kísértéseit, rossz hajlamait, a sodró körülményeket le tudja győzni az erkölcsileg elromlott világban.

A zarándoklat céljával tüzte ki azt is, hogy Szent Imre városa, Veszprém nevében (ahol Magyarország legrégebbi templomában, a Szent György kápolnában tette egykor szüzességi fogadalmát Imre herceg) az egyesület pártoló tagokat toborozzon, kapcsolatokat keressen és építsen Erdélyben, Partiumban az Árpád-házi herceg tiszteletét, hagyományait őrző közösségekkel.

A zarándokút első állomása Hegyközszentimre volt Partiumban, a régi Bihar megyében. Az aprócska település a hercegről kapta nevét, s méltó módon ápolja ma is a Szent Imre-hagyományokat, noha ma már csak reformátusok élnek területén. A helyi emlékezet szerint a királyfi

itt vadászott, mikor a végzetes baleset érte – egy vadkan megtámadta és kioltotta életét az Ygfon erdejében. Kucharszki Zoltán református lelkész vezetésevel és kezdeményezésére 2002-ben a Lakitelek Alapítvány támogatásával szobrot emelt a herceg emlékére a templomkertben, s kiadtak egy helytörténeti kiadványt is Hegyközszentimre múltjáról, Szent Imre-örökségéről. Tavaly pedig a herceg születésének ezeréves jubileumán lerakták egy Szent Imre-emlékplacát alapjait is. A veszprémi zarándokcsoport ökumenikus istentisztelet kertében tisztelgethetett a falu névadója előtt, s ekkor mutatta be többek között az emlékkápolna elkészült tervét Wagner Péter Ybl-díjas építész is.

Kolozsváron, a Szent Mihály Katolikus Nőszövetség közöségi házában az előadás és a könyvbemutató csatlakozott a Magyar szentek, szent magyarok című evangelizációs programsorozathoz. A ferencesek templomában szentimrei részt vett a csoport, s elhelyezték Szent Imre szobránál az egyesület koszorúját. Marosszentimre volt a zarándokút legemlékezetesebb, legmeggrázóbb és legmegrendítőbb állomása. A reformáció idején itt is reformátusok vették át a Szent Imre tiszteletére benediktált templomot, de már a múlt század közepére oly erősen megfogytakozott a gyülekezet, hogy – mint azt Jékely Zoltán fájdalmasan szép versében (A marosszentimrei templomban) írja – már csak tízen maradtak az atyafiak az istentiszteleteken. A templom rendkívül romos állapotú, pedig a templombelső arról árulkodik, hogy még sok-sok értékes, megmentésre váró freskomaradványt őriznek itt a falak (például A könnyező Krisztust bemutató falképet, mely Közép-Európában is egyedülálló ábrázolásnak számít). Sajnos azonban, mint másutt is Erdélyben, a magyar műemlékek sorsát nem viseli szívén a román állam. Mivel a faluban ma már egyetlen magyar sem lakik, a meghírdetett ökumenikus megemlékezés Nagyenvedről és Gyulaféhevréről érkeztek buszokkal zarándokok, a házigazda, Gudor András református lelkész hívására, de környékbeli katolikusok, reformátusok, unitáriusok is szép számmal gyűltek egybe, megtöltve a hajlékot.

A felekezetek himuszai után Bárcz Huba református esperes hirdette az Igét, Korom Imre, a gyulaféhevári Gróf Mailáth Károly Katolikus Szeminárium

(Folytatás a 8. oldalon)

Szent Imre szobra Hegyközszentimrén (Lantos Györgyi alkotása)

IMA MÁRIÁHOZ

Mária, Jézus anyja,
légy mindnyájunknak édesanyja,
hogy mi is tisztaszívűek legyünk,
miként Te voltál,
hogy szeressük Jézust,
ahogyan Te szeretted őt,
hogy a legszegényebbek
szolgálatára legyünk,
ahogy Te tetted,
hiszen mindannyian
Isten szegényei vagyunk. Ámen

KÖRMEKET BUDAPEST SZÍVÉBEN

A XIX. század második felében kezdett kialakulni a Szent István-kultusz lényeges eleme, a Szent Jobb ereklyéjének körmenetén való körülhordozása. Ez a szokás amúgy szervesen hozzátartozik az ereklyekultuszhoz; a Szent Jobbal kapcsolatban valószínűleg azért jelentek meg viszonylag későn, mivel nem egy állandó helyen őrztek, sőt folyton az elűnésétől, elrablásától rettegetek. A körmenetek a várkapolnabeli őrzés idején kezdődtek meg: az 1862-től a ma is használt Lippert-féle rekeszszórnacos ereklyetartóban vitték a Szent Jobbot a Mátyás-templomig és vissza.

A Szent Jobb első magyarországi „körútja” az 1771-es Raguzából (Dubrovnik) történő hazahozatalakor kezdődött, amikor Győrött és Pannonhalmán több napig mindenki által megtekinthető és tisztelhető volt. Rendszeressége azonban csak 1891. augusztus 20. után váltak, miután Szent István napját hivatalos nemzeti ünnepé nyilvánították.

1944 őszén a koronázási jelvényekkel együtt a Szent Jobbot is elvitték Budáról, sőt az országból is. 1945. augusztus 19-én a salzburgi érsek segítségével hozták vissza az ausztriai Mattsee-ből, így a második világháború utáni első augusztus 20-án már ismét körmenetben vitték végig a romos utcákon – ezúttal azonban nem a budai várban, hanem Pesten, a Ferencesek temploma és a Szent István-bazilika között. A következő évben ismét a bazilika környékén volt a körmenet útja.

1947-ben maga Mindszenty József bíboros vezette a tömeget a Bazilikától a Hősök teréig. Ekkor közel félmillió ember vett részt a Szent István-napi körmeneten. A következő évben a kommunista vezetők már nem engedélyezték a felvonulást vallási és nemzeti tartalma miatt. 1950 és 1989 között ez a nap a Népköztársaság ünnepe volt, és az „Alkotmány napjának”, meg „az új kenyér ünnepének” nevezték.

Több mint negyvenévi szünet után, 1989. augusztus 20-án rendezték meg újra a Szent Jobb körmenetét. Többet jelentett ez akkor egy vallásos rítus föllevenítésénél, mert nemcsak a hívők vettek részt az ünnepségen, hanem állami vezetők is.

1988-ban a 950. évfordulón a Szent Jobb ismét elkerült őrzőhelyéről, s az ország minden székesegyházába, valamint Pannonhalmára is eljutott.

1990 óta augusztus 20. ismét Szent István ünnepe Magyarországon. Budapest a legfontosabb események a Bazilika körül zajlanak. Innen indul a Szent Jobb-körmenet is: elől István király jobb kezének ereklyéje, mögötte pedig keresztények és nem keresztények ezrei a Szent István tér – Zrínyi utca – Október 6. utca – József Attila utca – Nádor utca – Október 6. utca – Zrínyi utca – Szent István tér útvonalon.

A II. világháború előtt a körmenet nem a pesti Ferences templomtól a Bazilikáig tartott, hanem a Budavári Palota Udvari Várplébániájától a Nagybaldogasszony-templomig

A SZENT JOBB TÖRTÉNETE

A Szent Jobb kalandos története István király temetésével kezdődik. Az első írásos forrás erről Hartvik győri püspök 1116 körüli időkből származó legenda-gyűjteménye. Ebben leírja, hogy a királyt – végakaratainak megfelelően – a székesfehérvári bazilikában temették el. István király halála után zavaros, nehéz évek következtek. Pogányladások igyekeztek megdönteni a még gyenge, kialakulatlan államot.

A fehérvári káptalan, feltéve a bebalzsamozott és mumifikálódott holttestet a megszenteltelenítéstől, kiemelte a bazilika közepén álló márványszarkofágból – ahová 1038. augusztus 15-én temették el István királyt – és a bazilika alatt lévő sírkamrában rejtette el. Ekkor történt, hogy az épségben megmaradt jobb kezét leválasztották, mivel csodás erőt tulajdonítottak neki, és a bazilika kincstárába vitték. A kincstár öre Merkur volt, aki később eltulajdonította a szent ereklyét és bihari birtokán rejtette el.

Mikor Szent László hirt hallott az

A Szent Jobbot hazatérte után, Scitovszky hercegprímás kezdeményezésére helyezték el a jelenlegi ereklyetartóba

erekléről, felkereste Merkurt a birtokán. Megbocsátott a „tolvajnak” és a Szent Jobb megtalálásának helyén, első királyunk tiszteletére, a szent ereklye méltó elhelyezésére, Szent Jobb apátságát alapított. (Az apátság, s a körülötte kialakult mezőváros neve Szentjobb, a mai Románia területén található, román neve: Siniob).

Az Aranybulla (1222) a Szent Jobb tiszteletét törvénybe iktatta. A Jobb kifejezés itt még nemcsak a ma is látható kézfejet jelenti, hanem az egész kart, amelynek rajza (egy könyvben meghajlított kar) a szentjobbi apátság pecsétjén látható. A felső kart valószínűleg 1370-ben leválasztották és Lengyelországba vitték Nagy Lajos uralkodásának idején, a lengyel-magyar perszonálunió megkötésekor. Abban az időben nem volt ritka dolog, hogy a királyok ilyesféle ajándékokkal szereztek meg idegen ural-

kodók jóindulatát, vagy éppen a békekötést pecsételték meg ilyen gesztusokkal.

A XV. században kezdődött a Szent Jobb vándorútja, mikor is először Székesfehérvárra vitték, majd a török uralom alatt Boszniába, később (1590 körül) Raguzába, a mai Dubrovnikba került, az ottani domonkos szerzetesekhez.

Amikor Mária Terézia tudomást szerzett az ereklye hollétéről, mindent elkövetett annak visszaszerzése érdekében. Hosszadalmas diplomáciai tárgyalások után a raguzaiak kiadták, így 1771. április 16-án már Bécsben csodálhatták a hívek, majd nagy pompával Budára szállították. Itt a Szent Jobbot az Angolkisasszonyok gondjaira bízta Mária Terézia, ezzel együtt elrendelte Szent István napjának, augusztus 20-ának megünneplését.

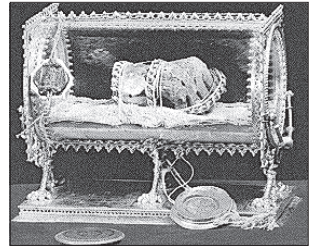
Az 1800-as évek elején II. József rendelkezése a keresztetek férfirendje őrítte, majd a rend megszűnése után, 1865-től az Esztergomi Főegyházmege feladata volt a Szent Jobb biztonosság őrzése. Az 1900-as évek elején a budavári palota Zsigmond-kápolnájába került, ahol 1944-ig volt látható.

1937 októberében a Magyar Katolikus Püspöki Kar elfogadta a „kettős szentév” programját, amely a 34. Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István jubileumi év előkészítésének tervé tartalmazza. Amikor meghirdették első apostoli királyunk halála 900. évfordulójának megünneplését – a Szent István jubileumi évet – elhatározták, hogy a kereszténység ezen kimagasló ünnepén méltóképpen fogják megemlékezni Szent István királyunkról, és ez alkalomból a Szent Jobbot körülhordozzák az országban.

Az ünnepségsorozat nyitó rendezvényét május 30-án, közvetlenül az Eucharisztikus Világkongresszus bezárását követően rendezték.

A II. világháború alatt a Szent Jobbot a koronázási ékszerekkel együtt elhurcolták, és egy salzburgi barlang mélyén rejtették el. Itt talált rá az amerikai hadsereg, s megőrzésre a salzburgi érseknek adták át. Az Amerikai Katonai Misszió három tagja hozta vissza Magyarországra, az 1945. augusztus 20-i körmenetre, mely küldöttség egyik tagja magyar származású volt, Kovach György ezredes.

Az ünnepség végén a Szent Jobbot visszavitték az Angolkisasszonyok zárójába, és ott őrizték 1950-ig, a rend fel-

A Szent Jobb holléte Magyarországon kétszáz éven át ismeretlen volt, magyar főurak akadtak a nyomára véletlenül

osztatásáig. Ezután a Szent István Bazilika plébániájának pánccs szekrényében rejtették el, mert ezekben az években már nem volt szabad nyilvános körmenet tiszteletére Szent István napját.

Így volt ez 1987. augusztus 20-ig, amikor a Szent István-bazilikában Paskai László bíboros, esztergomi érsek köszöntötte a Szent Jobb kápolnát, amelynek lét-rejtését néhai Lékai László bíboros kezdeményezte. Itt helyezték el nagy királyunk ereklyéjét, amely azóta is látogatható.

Szent István király halálának 950. évfordulóján, 1988-ban ismét sor kerülhetett a Szent Jobb országjárására. Az érseki és a püspöki székesegyházokban, valamint Pannonhalmán tizedek fogadták a Nemzeti Ereklyét megilletődve és áhitattal. 1989-től ismét évről-évre elindult Szent István napján a könyörgő körmenet.

A mumifikálódás bekövetkezéséről Bochner Ádám orvos írt először, aki 1951-ben megbízást kapott, hogy megvizsgálja a Jobbot. Állítása szerint az 1038 és 1083 között eltelt negyvenöt év elegendő idő volt István király holttestének teljes felbomlásához. A Jobb épségét valószínűleg annak köszönheti, hogy a kéz volt a hanyatt fekvő halott legmagasabban lévő testrésze. A koporsó fedele és a folyadék-réteg között megrekedt meleg levegő határása következtetett be a mumifikáció. Ez a jelenség délen, a meleg, száraz levegőnek kitett holttestek esetében nem ritka jelenség. Hasonló példa a brünni száraz barátok kolostora, amelynek mumifikálódott teteimetek őrő kriptája a cseh-morva város egyik fő látványossága.

A Szent Jobbot 1988-ban Szentágot-hai János és 1999-ben Réthelyi Miklós professzorok vezetésével alapos anatómiai vizsgálatnak vetették alá. Mindkét esetben megállapították: egy 900–1000 éves mumifikálódott erős szorítású, férfi kézfejt találhatók az ereklyetartóban. A testrészt természetes módon mumifikálódott, mindenféle emberi beavatkozás nélkül, és igen jó állapotban van. Ezért továbbra sincs akadálya, hogy nagy tisztelettel körbehorozzák, és augusztus 20-án hívők ezrei láthassák a Szent István-napi körmeneten.

Magyar Kurír

EURÓPAI MAGYAR ...

(Folytatás az 1. oldalról)

adások végén bemutatott koncelebrált szentmiséken is ő tartotta a szentbeszédet. Kedd este fölkelleszi megbeszélés volt, majd másnap a lelkipásztori beszámolóra került sor. Elsőként Cserháti Ferenc püspök számolt be a Magyar Katolikus Püspöki Karban végzett munkájáról, észak-amerikai útjáról, a római ad limina látogatásáról, a Sydney-i Ifjúsági Világtalálkozó előkészületeiről és ehhez kapcsolódó ausztráliai úttervéről. Érdeklődéssel hallgatták a résztvevők Mons. Pintér Gábor beszámolóját is, aki a párizsi apostoli nunciatura tanácsosa és ilyen minőségében besegít a párizsi magyar

lelkészégen, valamint Kiss Barnabás ferences atya beszámolóját, aki a püspök észak-amerikai delegátusa. Örvedetes tényként említette, hogy az Európai Papi Konferencia mintájára a tengeren túl is megszervezték a papi találkozót, amit igen nagy örömmel fogadott a papság. Ezt követően az Angliából, Ausztriából, Belgiából, Franciaországból, Olaszországból, Németországból, Svájcban, és Svédországból érkezett lelkipásztorok számoltak be működésükről, örömeikről és nehézségeikről. Figyelemre méltó tény, hogy rendszeresen 130 helyen van magyar szentmise Európa különböző országai-ban! Ismételt megállapításra került, hogy fontos lelkipásztori eszköz az internet, és a lelkiészek honlapjai

nagy segítséget nyújtanak a munkában. Felmerült annak igénye, hogy készítsenek egy közös európai magyar lelkipásztori honlapot. Kedd délután levéltésre került egy 1963-ban készült film Mindszenty bíborosról, amelyet az olaszországi magyar lelkészek hoztak magukkal. A jó hangulatú találkozón volt alkalom a közös imára, elmélyedésre és gondolatcsereire. A találkozón Cserháti Ferenc püspök átadta a résztvevő lelkipásztoroknak XVI. Benedek pápa áldását és üdvözlését, és azt kérte tőlük, hogy Mindszenty bíboros szellemében és lelkipásztori buzgóságát követve végezzék a sokszor nem könnyű missziós munkát.

Németh László
olaszországi főlelkész

1000 ÉVES KAPCSOLAT (2.)

A „Szent Korona Tan” értelmében nem a király, hanem a Szent Korona az ország tulajdonosa, a király csak a Szent Korona helytartója. A Szent Korona országai: Magyarország, Horvátország, és Fiume, mint „Corpus separatum” (Különálló test).

Azért a dualizmus alatt – amikor a Birodalom ausztriai részéhez az osztrák tartományok, Cseh- és Morvaország, Galícia és Bukovina tartoztak, a magyar félhez pedig Magyarország, Horvátország és Fiume), a horvátok számos sérelmet – gravament – hangoztattak a magyarokkal szemben. Ezek legfőbbikei voltak: a magyar országgyűlés nem hozott olyan törvényt, amely magyarországi lakosoknak megítélte volna, hogy Horvátország területén birtokot vegyenek, a vasútállomások pénztárainál nem csak horvát, hanem magyar nyelven is lehetett jegyet venni, és hogy létrehozták az ún. „Julián-Iskolák” hálózatát, azzal a céllal, hogy a Horvátország és Bosznia-Hercegovina területén szolgáló magyar nemzeti törvényeket megvessék, az állam- és vasutasok gyermekei ne horvát, hanem magyar tanítási nyelvi iskolákba járjanak.

Amikor az első világháború után vége lett, Horvátország kivált a Monarchiából, és Szlovéniával együtt Szerbiához csatlakozott. Létrehozták az ún. „SHS” államot (Srbska-Horvatska-Slovenska). De csakhamar elegendő lett a horvátoknak a szerbek egyre jobban elnyomó állami vezetéséből, úgyhogy amikor IV. Károly király külügyeket intéző híve, Borovicsény Aladár útján 1920 nyarán tárgyalásokat folytatott magyarországi restaurációjának előkészítésére, a horvátok rögtön készek voltak a király visszatérte utáni Magyarországhoz autonóm tartományként való csatlakozására. (A szlovákoknak is elegendő volt a csehek vezetéséből, és szintén csatlakozni kívántak autonóm tartományként). Mind a horvátok, mind a szlovákok küldöttje Budapestben várta a király érkezését.

A horvátok a következő két évtizedben is állandóan veszekedtek Jugoszlávián belül a nagyobb egyenjogúsáért a szerbek vezetése alatt.

Amikor 1940 decemberében a németek kérésére Magyarország Örök Barátsági Szerződést kötött Jugoszláviával, és miután

Zágráb belvárosa

Jugoszlávia csatlakozott a német-olasz-japán háromhatalmi szerződéshez, úgy látszott, hogy az immár szövetséges országon át a németek a görögök által szorongatott Olaszország segítségére siethetnek. Ekkor azonban Belgrádban angolbarát puccs történt, ezért szükségessé vált Jugoszlávia elfoglalása. Hitler felszólította a magyar kormányt, hogy közösen támadjuk meg Jugoszláviát, és akkor Magyarország megkapja egész Horvátországot Fiumével együtt. Teleki miniszterelnök ezt visszautasította, mondván, hogy éppen német kérésre kötöttük meg az Örök Barátsági Szerződést, amit tehát Jugoszlávia fennáll, nem teszünk ellene semmit. Ha az ország felbomlana, akkor is csak a magyarlakta területre vonulunk be, a lakosság védelmére, de a háborúban akkor se veszünk részt.

Amikor 1990 után Horvátország és Szlovénia kikiáltotta Jugoszláviából való kiválását, a jól felszerelt jugoszláv hadsereg Horvátország ellen vonult. Ekkor a horvátokat az tette képessé a védekezésre, hogy Magyarországról több ezer géppisztolyt adott el a horvátoknak. Ezt azok máig sem felejtették el, és ezért is ma a magyar-horvát viszony elég barátságosnak mondható, és sokszor emlegetik a sok évszázados közös múltat.

(Vége)
Sibalszky Zoltán

AZ 1956-OS ÁLDOZATOK...

(Folytatás a 3. oldalról)

lönbözőbb foglalkozású emberek fogtak össze egységben az igazságért, a szabadságért, az emberi jogokért. Még bünyösök is odaálltak a jó mellé, akárcsak a Golgotán Krisztus mellé a jobb lator. Jó és fontos példa ez számunkra, egy megszórt országban. A kivégzettek hazaszeretetéséből, elkötelezettségéből, gondolkodásából mi is példát és erőt meríthetünk.

Az egyik kivégzett hívó, Tihanyi Árpád levele is bizonyítja, Jézus szavai ma is érvényesek: „Ne féljétek! Semmi nem marad el rejtve, mi ki ne tudódnék”. Erdemes megfogadni Jézus tanácsát, „amit fülbésűgva hallotok, hirdessétek a háztetőről”. (Mt 10,26) Tihanyi Árpád történetét először 2006 októberében a Kosuth Rádióban hallottam. Ekkor született meg bennem a gondolat, hogy templomunk szentélyének külső falára készítsük az emlékművet. Itt a Golgota-szoborcsoporttal szemben, egyedülállóan szemléletes Tihanyi Árpád utolsó kiáltása „Éljen Krisztus Király, éljen a hazai!”

Köszönjük ezt a hitvallást, és köszönjük az isteni rendezést is, hogy eljuthattunk hozzánk. Köszönöm a családnak, hogy hozzájárult, hogy a WC-papírra tintaceruával írt tanúságotól részleteit kőbe véssük az emlékművön.

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

Területileg Ausztrália a háromnegyedet teszi ki Európának, összlakossága pedig mintegy 20 millió. Az emberek többsége néhány nagyvárosban él: Sydney, Melbourne, Canberra. Ausztrália lakossága tehát jó részét városi, és nagymértékben elvilágiasodott. A bennszülött kisebbség a múltban sokat szenvedett a gyarmatosítóktól; a mai lakosok óriási többsége pedig bevándorolt vagy bevándorlók leszármazottja. – A katolikusok a lakosság egynegyedét alkotják. 32 egyházmegyéből négy keleti szertartású (maronita, melkitá és ukrán; ezek mellett vannak más keletiek is: örmények, kaldeusok, szírek, sir-malabárok, koptok és oroszok). 1363 plébániát 3126 pap lát el (1973 egyházmegyes, 1153 pedig szerzetes), a papságra készülők száma 141.

A világtalálkozóra százezer szárazra érkeznek majd fiatalok. Problémát jelent persze a világ többi részétől elvándorló nagy távolság; mindenesetre komolyan dolgoznak anyagi kedvezmények biztosításán.

XVI. Benedek pápa ezt a jézusi mondatot jelölte meg témaként: „A Szentlélek eljövetele erővel tölt majd el benneteket, hogy tanúságot tegyetek rólam.” (ApCsel 1,8) Három egymást követő évben a téma így bontakozik ki: 2006: az igazság lelke; 2007: a szeretet lelke; 2008: az erő és a tanúságtétel lelke. Július során mi is majd sok változatos részletet megtudunk a találkozó lefolyásáról. – 2007. július 20-án a Szentatya hosszú üzenetet intézett a világ fiataljaihoz. Talán a következő pápai mondatban olvashatjuk annak mélyebb értelmét, ahogy mi magunk imádságosan készítjük és megéljük a világtalálkozót: „Soha ne felejtétek el, hogy az Egyház – sőt maga az emberiség is, amely körülvesz benneteket, és vár benneteket a jövőben – nagyon számít rátok, fiatalokra, mert ti magatokban bírjátok az Atya legfőbb ajándékát, Jézus Lélkét.”

Augusztusra

I.

Általános imaszándék: **Hogy az emberiség tisztelje Istennek a világra vonatkozó tervét, és így egyre inkább tudatára ébredjen annak, hogy a teremtett világ Isten nagy ajándéka számunkra.**

„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó hozzá-
zánk, mert szeretete örökké megmarad!”
(Zsolt 136/135,1.) A fogság utáni ószöveteségi közösség a Pászkaszertartásban ezt a zsoltárt énekelte, a nagy Hallé, amelyben minden vers második felét ugyanaz a refrén alkotja. XVI. Benedek pápa 2005. november 9-én a szerdai általános fogadásán erről a zsoltárról elmélkedett.

„A mondat közepén a »szeretet« (irgalmasság) szó hangzik fel. Ez valószínűleg a héber heszed szó jogos, de leszűkített fordítása. A bibliai használat, »azt a Szövetséget fejti ki, amely az Úr és az Ő népe között áll fenn. A szó igyekszik meghatározni azokat a magatartásokat, amelyek ezen a kapcsolaton belül létesülnek: Isten hűsége, lojalitása, szeretete és persze irgalma.”

„Összefoglalva itt van annak a mély és személyes közötti kapcsolatnak az ábrázolása, amelyet a Teremtő a teremtésével létrehozott. E kapcsolaton belül Isten a Bibliában nem úgy jelenik meg, mint szemtelen és kérelhetetlen Úr, nem is úgy, mint egy sötét és megfoghatatlan lény, hasonló a végzettséghez, amely ellen hasztlan küzdeni. Ellenkezőleg, úgy mutatkozik meg, mint személy, aki szereti teremtényeit, vígyáz rájuk, követi őket a történelem útján, és szenved azoktól a hűtlenségektől, amelyeket a nép gyakran szembehebez az ő heszedjével, irgalma és atyai szeretetével.”

„Ennek az isteni szeretetnek első látható jelét – mondja a zsoltáros – a teremtésben kell keresnünk. Azután pedig a történelemben is fennmarad. A tekintet,

csodálkozással és bámulattal eltelve, elsőként a teremtés felett pihen meg: az égek, a föld, a vizek, a nap, a hold és a csillagok. Még mielőtt felfedeznék Istent, aki megnyilvánul egy nép történetében, van egy kozmikus megnyilvánulás, mely nyitott mindenkire, melyet az egész emberiségnek az egyetlen Teremtő kínál fel, »az istenek Istene« és »az urak Urak« (Zsolt 136/135,2-3). Ahogy a 19/18. zsoltár éneki: »Isten dicsőségét beszélük az égért, és keze művét hirdeti az égből; ezt harsogja egyik nap a másikkal, erre tanítja az egyik éj a másikat« (2-3). Van tehát egy isteni üzenet, titokban belelévve a teremtésbe, jele a heszednek, Isten szerető hűségének, aki teremtényeinek megadja a léte és az életet, a vizet és a táplálékot, a világosságot és az időt.”

„Világossággal kell rendelkezniük, hogy szemléljék ezt az isteni feltárulkozást, emlékezve a Bölcsesség könyvének arra a figyelmeztetésére, mely annak felismerésére hív, hogy »a teremtés nagy sága és szépsége felismerhető teszi azok Szerzőjét« (Bölcs 13,5; vö. Róm 1,20). Az imádságos dicsőítés feltör akkor Isten »csodáinak« (Zsolt 136/135,4) szemléléséből, amely csodákat a teremtés kibont, és átalakul az Úrnak szóló dicsőítés és hálaadás örvendő himnuszává.”

Imádkozunk tehát ebben a hónapban csodálkoztatól ragyogó szeméért és dicsőró, hálaadó, örvendő himnuszokban kibontakozó lelkületért!

II.

Missziós imaszándék: **Hogy a karizmák figyelmes megkülönböztetésével és lelki, kulturális képzés erősítésével segítsék Isten egész népét igent mondani az életszentségre és a küldetésre szóló meghívásra.**

Ezt a szándékot is XVI. Benedek pápa szavaival világoztuk meg és ajánljuk. Négy nappal az említett szerdai általános fogadás után hangzottak el, vagyis vasárnap, az iringyala déli elmadkózása alkalmával. Dél előtt ugyanis a Szent Péter-bazilikában hármas boldogga avatás folyt.

Ezen a vasárnapon »abban az örömben van részünk, hogy három új boldogot tisztelhetünk: Charles de Foucauld papot, Maria Pia Mastenát, a Szent Arcról nevezett Nővérek Kongregációjának alapítóját, és Maria Crocifissa Curciót, a Gyermekek Jézusról nevezett Szent Teréz Karmelita Nővéreinek alapítóját. Három személy, akik különböző módokon szenteltek életüket Krisztusnak, és újból minden keresztény elé állítják az életszentség magasztos eszményét.” „Múlt vasárnap a vicenzai székesegyházban volt egy családlánya boldogga avatása; Róza mama néven ismerték, és családjaiban élte a keresztény hivatás mintaképe.”

„Adjunk hálát azért a tanúságot, amelyet Charles de Foucauld tett. Názaréban élt szemlélődő és rejtett élete folytán találkozott Jézus emberségének igazságával, arra szólította minket, hogy szemléljük a megtestesülést misztériumát; ott azon a helyen sokat megtanult az Úrról, akit alázatosan és szegényen akart követni. Felfedezte, hogy Jézus, aki azért jött, hogy embervoltunkban elérjen minket, arra az egyetemes testvériségre hív, amelyet Charles később a Szaharában élt meg, arra a szeretetre hv, amelynek példáját adta nekünk Krisztus. Papként élte középpontjába állította az Eucharisztiaát és az Evangéliumot, a Szó és a Kenyér két tábláját, a keresztény élet és a küldetés formáját.”

Emelkedett pápai szavak ezek, részben el is bátorítanának. A bennük jelzett hívások, küldetések, karizmák ténylegesen sokféle arcúval jelennek meg, mivel a mi személyiségünk és élethelyzetünk sokfélek. – Eppen azért is imádkozunk, hogy a szavaktól ne ijedjünk meg, hanem személyesen nekünk szóló jelenségeiket felismerjük, hogy megtaláljuk a nekünk szóló életszentséget és küldetést, és örömmel azonosuljunk vele.

Nagy Ferenc SJ

EMÉSZTŐ GONDJAINKBAN PÁRTFOGÓINK

Gondolatok nagyjaink boldoggá és szentté avatásáról

Az Egyház ösödök óta tiszteltben tartja azokat a tökéletes keresztényeket, akik példaképeink lehetnek, vallásos tiszteltben részesítik őket, a hétköznapi szójárásban boldogoknak vagy szenteknek nevezik. A II. világháború után a Kárpát-medencében számos olyan nővel és férfival ajándékozott meg bennünket is a Gondviselés, akik ezen meghatározás alapján, joggal nevezhetők boldogoknak vagy szenteknek. Hála Istennek, ezeknek nemcsak a száma jelentős, hanem mindegyiknek a saját története is.

A *Magyarországi Mindszenty Alapítvány* immár 15 éve foglalkozik ezeknek az üstökösökkel hasonló személyeknek a boldoggá avatásával. Nem egyedül az Alapítvány célkitűzése az az Egyház és a magyar nemzet számára fontos feladat. Vannak magánkezdemenyek is, akik ezt a nemcsak célkitűzést szem előtt tartják.

Amikor Mindszenty bíborost 1975-ben a máriazelli ideiglenes sírhelyére kísértük, már akkor felmerült a gondolat, hogy kérnünk kell a boldoggá avatását. Ez a gondolat nem vezett el a lelkesedés homályában, hanem tény maradt, és már temetése után rögtön gyűjtöttük azokat az adatokat, amelyek életszentségére vonatkoznak. Elég hosszú idő telt el, hogy boldoggá avatásáról nyíljon is lehessen beszélni. Időközben a bíborost közelről ismerő tanúk érvényes vallomást tettek életszentségére vonatkozóan.

1993-ban érkezett el az idő, hogy hivatalosan az Esztergom–Budapesti Főegyházmegye is szorgalmazza boldoggá avatását.

Három évig tartó megfeszített munka után, 1996 októberében a Vatikán illetékes hivatalában leadtuk az életszentségét bizonyító iratokat, 72 tanú vallomása esküvel alátámasztva. Két rákos betegségből történő csodát is tudunk mellékelni. Az anyag közel négyezer oldalas lett. Többször kintünk be az életszentségét bizonyító kiegészítő irásokat is, például utolsó órai a bécsi Irgalmas-rendi kórházban, és az önkéntes számkivetése 1956–1971 között a budapesti Amerikai Követségben. Olasz nyelven küldtük az aktacsomagot Rómába.

Az említett iratok mellett örömmel jelentettük a Vatikánban, hogy van 1 407 441 önkéntes imádkozó és engesztelő magyar testvérünk, akik országunk határain belül és azon túl imádkoznak boldoggá avatásáért. Ez a szám állandóan gyarapszik. A boldoggá és szentté avatásokról pedig folya-

matosan beszámolunk a Vértanúink–Hitvallóink című folyóiratban.

Természetesnek vehető, hogy az adott lehetőségeinkhez viszonyítva több kiemelkedő boldoggá avatási per előkészítését is elvállaltuk. Szeretnénk kihangsúlyozni, hogy ebben az ismeret- cikkben csak azokról szólunk, akiknek peres ügyét mi vállaltuk.

Szám szerint 11 egyéni és egy csoportos boldoggá és szentté avatásról tesztek említést. Ezt fejezi ki az ismertető cikk címe: **Emésztő gondjainkban pártfogóink**. Amikor elterjedt Mindszenty bíboros boldoggá avatásának a híre, több egyházmegye, szerzetesrend keresett meg, hogy az ő szentjéltjeik ügyét is készítemm el.

Elsősorban **Márton Áron** erdélyi püspökről szeretnék megemlékezni, akinek az ügyét **Jakab Antal** erdélyi püspök kérte. Ő az emberi jogok védelmének és a kisebbségek helyzetének dicső bajnoka.

Tempfli József nagyváradi püspök kérte **Bogdánffy Szilárd** titokban szentelt püspök boldoggá avatását, aki

a szenvedésben és a megaláztatásban tanúságot tett az Egyház mellett.

Reizer Pál szatmárnémeti püspök kérte **Scheffler János** boldoggá avatását, aki a papi utánpótlás nevelésének apostola és az egyházúség példaképe volt.

Kárpátalján **Boldog Romzsa Tódor**, akit II. János Pál 2001-ben avatott boldoggá, kiváló egyházúségéről tett tanúságot élete feláldozásával is a Kárpát-medence szomszédos népeinek jószomszédi viszonyának ápolásáról.

Salkaházi Sára, akit Budapesten avatott boldoggá Erdő Péter bíboros 2006-ban, a dolgozó lányok és asszonyok méltóságának, a felebaráti szeretet hősies gyakorlása másvallású testvéreink védelmében is pártfogója.

Marton Boldizsár, a népszerű **Marcell atya** a szétszóródottságban élő szerzetesek és a megszentelt élet példaképe. Ügye Rómában már kedvező stádiumban van.

Meszlényi Zoltán Lajos esztergomi segédpüspök a főpapi szolgálat és a hűség apostoláknaként „főnöke”, Mindszenty bíboros mellett tudatosan készült az önkéntes vértanúságra. Boldoggá avatása hamarosan várható.

Bálint Sándor, a népi vallásosság lelkes kutatója, erényes élete mellett a tudományok művelője. Ügye szintén Rómában van már.

Sándor István szalézi laikus testvér jelmondata szerint: „Jó könyv, a templom ékessége, az ifjúság vallásos nevelése” védelmében áldozta életét. Ügye Rómában van.

György Albert hitoktató-lelkész ügye még folyamatban van.

Chira Sándor és Orosz Péter valamint 78 vértanú társainak csoportos boldoggá avatási ügyének anyaggyűjtése folyamatban van.

A többi boldogok és Isten Szolgái életére, akiknek az ügyét nem az Alapítvány készítette elő a lehetőségekhez képest utalni fogunk.

P. Szőke János

Elérhetőségeink:

1125 Budapest, Felső Svábhegyi út 12. (Levelécim: 1525 Budapest, Pf. 131.)
Telefon: 1/201-0979; fax: 356-8200
http://mindszenty.lapja.hu
E-mail: ungmind@vnet.hu

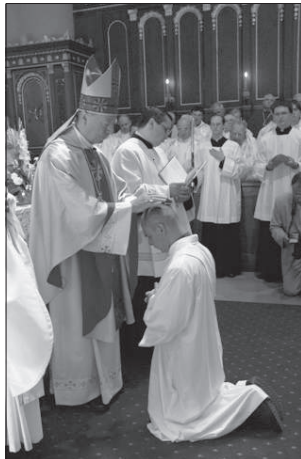
PAPSZENTELÉSEK

Június a pap- és diakónusszentelések hónapja volt. Június 14-én Esztergomban, Pécsen, Szegeden és Veszprémben szentelték fel új papjainkat a megyéspüspökök, és a rákövetkező hétvégéken szinte valamennyi székes-egyházban hasonló szentség-kiszolgáltatásra került sor.

Ebben az esztendőben negyven-nyolc pappal gazdagodott a Magyar Egyház, közülük tízen szerzetesek. A legtöbb újmisést idén Esztergomban és Vácott szentelték, nyolc-nyolc főt. Kalocsán hat, a többi egyházmegyében pedig egy vagy kettő a szentelendők száma. Idén a Tábori Püspökség is gyarapodott egy újmiséssel. A szerzetesek közül hárman a premontrei kanonokrend, ketten a ciszterci rend tagjai lettek. A verbitáknál és a piaristáknál pedig már a tavasz folyamán sor került a papszentelésre.

Az idei újmisési létszám csak egy fővel alacsonyabb, mint az elmúlt esztendőben (49), de több, mint 2006-ban, amikor 36 papot szentelték.

Magyar Kurír

Hazánkban a 2007-es adatok szerint 1949 egyházmegye és 358 szerzetes pap működik, az egyházmegyéi papnövendékek száma 242

MINT CSILLAG AZ ÉGEN...

(Folytatás a 6. oldalról)

pap-tanára emlékezett Szent Imrére, majd Sándor Botond enyedi unitárius lelkész imádságos áhitatában kiemelte az Árpád-házi herceg máig ható példás életét. Gudor András lelkész versekkel, a Római Katolikus Hittudományi Egyetem kórusa népénekekkel, egyházi énekekkel szolgált, Gudor Botond magyarigeni református lelkész, történetés pedig a templom történetét tekintette át. Megható volt a magyar és a székyeli himnusz hangjai mellett időzni az elhagyott templomban. A templomi mementó sokakban régi emlékeket szakított fel, többen könnyeztek a szentbeszéd és az énekek nyomán.

A zarándokut további állomásain a Gyulafehérvári Római Katolikus Teológián, s Marosvásárhelyen a ferencesek Szent Imre-plébániaközösségében Oláh Zoltán rektor és Sebestyén Péter ferences atya látott vendégül a zarándokat, a vetített képes előadást a papnövendékeknek és hívek közösségének tartották meg. Végül pedig a gymisfelsőfokú Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Liceumban, Moldva és Gyimes határán – ahol több mint egy évtizede főként csángómagyar fiatalok tanul-

AZ EGYHÁZI MOZGALMAK...

(Folytatás az 1. oldalról)

párbeszéd felé vezetett a helyi egyházak színtjén. Így nem kevés előlétellel, ellenállást és feszültséget sikerült legyőzni. Az a fontos feladat áll még előttünk, hogy elősegítsük egy még érettebb közösség (communio) létrejöttét az Egyház összes alkotóeleme között, hogy minden karizma a maga sajátosságának megfelelően teljes mértékben és szabadon hozzájárulhasson Krisztus egyetlen Testének építéséhez. (...)

Ha szeretettel akarunk közeledni a mozgalmakhoz és új közösségekhez, ez arra készít minket, hogy a felületen benyomásokra vagy leszűkítő megítéléseket félretérve próbáljuk meg kellően megismerni az általuk képviselt valóságot. Az Úr ajándékai ok, értékes erőforrások, hogy karizmákkal az egész keresztény közösséget gazdagítsuk. Ezért nem hiányozhat a bizalomteli befogadás, mely teret ad nekik, és értékeli a helyi egyház életéhez való hozzájárulásukat. A részletek érdekében felmértől nehézségek vagy meg nem értés nem hatalmaz fel az elzárkózásra. A „nagy szeretetből” bölcsesség és türelem fakad. Nekünk pásztoroknak az a feladatunk, hogy szívbeli és bölcs atyai támogatással álljunk a mozgalmak és új közösségek mellett, hogy nagylelkűen, mindenki javára, rendezetten és termékenyen rendelkezésre tudják bocsátani azt a sok ajándékot, amelyet hordoznak, s amelyeket már megtanultunk felismerni és értékelni: a missziós lendületet, a keresztény képzés hatékony útjait, az Egyház iránti hűség és engedelmesség tanúbizonyságát, a szegények szükséglete iránti érzékenységet, a hivatások gazdagságát.

A Szentsek már sok egyházi mozgalmat és új közösséget elismert, és ennél fogva kétségtelenül Isten ajándékának kell tekinteni ezeket az egész Egyház számára. Más mozgalmak és új közösségek még születőfélben vannak, és a helyi egyházak pásztorai részéről még tapintatosabb és éberebb gondoskodást kívánnak. A püspökök – akik Isten Lelke szentelt fel és áraszt el Krisztusban, aki az Egyház feje –, meg kell vizsgálnia és próbára kell tennie a karizmákat, hogy elismerhesse és értékelhesse azt, ami jó, igaz és szép, ami hozzájárul az egyes emberek és a közösség életszentségének megvalósulásához. Amikor pedig javítólag kell közelélni, legyen az is „nagy szeretet” kifejeződése. A mozgalmak és az új közösségek büszkék arra, hogy szabadon társulhatnak, hogy hűségesek karizmájukhoz, de amint bizonyították, azt is jól tudják, hogy az egyházi közösség, amelynek a Péter utóával egyesült püspökök a szolgái, őrzői és vezetői, a biztosítéka és nem a korlátja ennek a hűségnek és szabadságnak.

A tíz napos Szent Imre-zarándoklat gyönyörűséges élményekkel ajándékozta meg a résztvevőket. Felejthetetlen találkozás, beszélgetések sorával, áhitatos percekkel, vidám és boldog esti énekekkel, átteljesült hallgatósággal az előadások idején, imádságos közösségi együttlételekkel, gyertyagyújtásokkal, sok-sok hálaadással az úton megtapasztalt kegyelmekért, hogy jó szót adhattak, lelki ajándékokat és így ott hagyhatták minden eladott Szent Imre emlékkönyvet az árat testvéreinknél jó szívrrel, hogy egy asztalnál élkezhettek tiszta lelki gyimesi csángókkal, egyetemistákkal, kispapokkal és főpapokkal, s hogy jutott egy falat mindig a holduló cigánygyermeknek is – pénz helyett – az úton, s hogy köszönthették Csiksomlyón az „Egészen Szép Mária”-t. Hála legyen érte a Jó Istennek és kedves vendéglátóinknak!

Budai Éva

ISTENNEK HŰSÉGES SZOLGÁJA

A hatvanöt éves Diós István

A nevet nem ismerik annyian, mint ami megérdemelt és kívánatos lenne, de ez nemcsak annak tulajdonítható, hogy viselője rendkívül visszavonult, papi hivatásának és a tudomány élősztésének és szerény ember, hanem annak is, hogy munkája nem olyan tevékenység, amely széles köri nyilvánosság előtt, hanem tudományos intézmények és könyvtárak zárt helyiségeiben folyik. Én annak révén ismertem meg, hogy évek óta az általa szerkesztett Magyar Katolikus Lexikon népes szerzői gárdájának tagja vagyok. E minőségben jártam nála többször munkahelyén, a budapesti Egyetemi Templom szomszédságában lévő Központi Papnevelő Intézet Pappnevelde utcai házában lévő Pálos Könyvtárban.

Diós István atya rendkívül megnyerő modorú, csendes, halk szavú pap, akinek szerénysége ellentétben áll az azzal a gazdag életművel, amellyel méltán dicsekedhetünk, és amelynek nyilvános elismerését a katolikus magyarok joggal kívánhatnák, sőt elvárhatnák. Amit tesz, azt önként vállalt, lelkiismeretes teljesített és Istennek tetsző feladatnak tekintti az Úrnak hűségese szolgálja.

Szombathelyen született 1943. június 8-án. Pannonhalmán járt gimnáziumba. Papi tanulmányait a győri szemináriumban kezdte, majd a budapesti Központi Papnevelő Intézetben folytatta. 1966 júniusában szentelték pappá. Egy évvel később doktorált. Azután Rómába került, ahol 1967–69-ben a Pápai Magyar Intézet növendékeként az Accademia Alfonsiana hallgatója. Visszatérése után a győri szemináriumban prefektus lett és erkölcsint adott elő. 1973-tól a Központi Papnevelő Intézet prefektusa, 1980-tól a Pálos Könyvtár vezetője. Ugyancsak 1980-tól a

Szent István Társulat kiadásában megjelenő Magyar Katolikus Lexikon főszerkesztője. (Ennek tavalaj jelent meg a XII. kötet). 1990–91-ben a II. János Pál pápa magyarországi látogatását előkészítő iroda vezetője volt. A Szentatya 1992-ben pápai prelátussá nevezte ki.

Írásos műveinek nagy a száma. 1974-től kezdődően majd évente jelent meg könyve nyomtatásban, olykor – a fordításokat beleértve – több is, 1983-ban például öt fordításkötete látott napvilágot. Számos kötetet szerkesztett és fordított. Nehéz és felesleges lenne minden munkát felsorolni, de hogy fogalmunk lehessen a művek témáiról, hadj említsek meg néhányat: erkölcsoteológia, a hitoktatás korunkban, pápai enciklikák, bullák és egyéb megnyilatkozások, Sziénai Szent Katalin élete, Ökumenikus Directorium és lelkipásztori instrukció, Búcsúk imakönyve, A szentek élete I–II. (Az I. kötet négy kiadásban), Bibliai lexikon, Útmutató címmel a budapesti templomok szerzés-, ájtatossági- és hitoktatási rendje. A Szentatya magyarországi látogatása, a Magyar Katolikus Egyház című. A *Pápai megnyilatkozások* című és 45. köteténél tartó, a Szent

István Társulat kiadásában megjelenő dokumentumsorozatnak ő a szerkesztője. (A legutóbbi kötetek, 2007-ben és 2008-ban, már XVI. Benedek három enciklikáját tartalmazzák). A múlt esztendőben az ő fordítást ellenőrző közreműködésével jelent meg a híres *Krisztus követése* szerzője, a német Kempis Tamás *Mária követése* című munkájának Paulik Péter által készített magyar fordítása. Utolsónak említem, de legjelentősebb tennivalónak tartom a Magyar Katolikus Lexikon még kiadásra váró két-három (pótkötetet beleszámítva) kötetének elkészítését és kinyomtatását.

Istennek és – tegyük hozzá – a tudományaknak hűségese szolgálja korát tekintve alkotómunkája közepén tart, tehát minden reményünk meg lehet arra, hogy műveinek száma továbbra is gyarapodik. Magyarországon 65 év a nyugdíjkorhatár. Diós Istvánt is megilletné a megérdemelt nyugalom, de aligha valószínű, hogy igénybe is venné. Így által csak az kívánható neki, legyen ereje és kitartása mindannak az elvégzésére, amire az Úr kiszemelte. És az nem kevés.

Borbándi Gyula

SZENT ISTVÁN-ÜNNEP BÉCSBEN

A Bécsi Magyar Katolikus Egyházközség Szent István királyunk tisztelőre a bécsi Szent István-dómban augusztus 30-án, szombaton 13 órakor ünnepi szentmisét tart, amelynek a főcelebráns Cserháti Ferenc püspök úr lesz. Szent István kareraklyéje, amelyet már évszázadok óta a bécsi káptalan őriz, a szentmise után hódolatra ki lesz helyezve a máriapócsi oltár elé. Erre az ünnepi alkalomra szeretettel hívjuk és várjuk Önt és kedves családját.

A szentmise után szeretettel hívjuk egy szeretetvendégségre és a dönté-ri magyar néptánc és népének bemutatóra.

Sehogy sem értettem apámékat. Olyan különösen viselkedtek. Apám néha, lát-szólag minden ok nélkül, az asztalra ütött és rákiáltott anyáram:

– Mondtam már, hogy nincs! Nem érti?

Ha anyám ilyenkor szólni mert, apám felállt. Csak ránézett, aztán megindult, s az egész ház döngött, amikor bevágta maga után a kiskaput.

Máskor meg csak egymásra tekintettek és édes, meleg mosolygás ömlött el az arcukon.

Egy nyári napon, ami vizsgáink után, apám megint komor arccal jött haza. Zordonan ült az ebédszék, s mi gyerekek, lapulva kanalaztuk a levest.

Apám ebéd után szólt anyámnak:

– Jöjjen!

Anyám szomorú arccal, szorongva emelkedett fel a helyéről, biztató pillantást vetett ránk és bement apám után a másik szobába.

Reszketve vártuk a fejleményeket és nemsokára hallottuk az apám hangját.

– Nincs más mód? A kis bányát el kell adnunk.

– Próbálgon rá kölcsönt felvenni – mondta anyám.

– Kölcsön nem segít rajtunk.

Csönd következett, aztán megint az anyám hangja hallatszott.

– Mi lesz velünk, mondja? Koldus-
botra jutunk. Mindent feletet a barátai-
val.

Apám valamit mondott, anyám megint felelt, aztán csak ennyi hallatszott:

– Lassabban! Meghallják a gyerekek.

Apám még ezt mondta:

– Estére vagy aláírja a váltót, vagy pedig mehet haza az ajtójához.

A következő pillanatban az ajtó kivágódott és apám kilépett. Homlokán vihar ült, anyámnak a szemében könny remegett.

Apám fogta a kalapját és indulni akart. Anyám visszajött s most már hullottak a könnyei.

– Oh! – ölelt magához engem is, meg az öcsémet is. – Mi lesz velünk?

Furcsa, megmagyarázhatatlan fájdalom hasogatta a szívemet és később hátra hívtam az ól mögé az öcsémet.

– Hallottad? – kérdeztem tőle.

Az öcsém, Gábor rám nézett.

– Mit?

Apám elcsapta anyámat.

– Gábor még csak nyolcéves volt, – én tíz, – nem értette, mi az az elcsapás. Megmagyaráztam neki.

– Azt mondta, mehet, amerre lát.

Gábor gondolkodott.

– Úgy, mint a kis királyfi abban a mesében.

– Úgy.

Most már tudta és az ő szívére is félelem eszkekedt.

Sokáig hallgattunk, végül is én törtem meg a csendet.

– Én velem megyek! – jelentettem ki.

Gábor habozott.

– Én is... – mondta határozatlanul.

Apámat is nagyon szeretjük, mert sohasem vert meg s rengeteg ajándékkal halmozott el bennünket, de mi volt ez a vonzalom ahhoz a mélyszegény ragaszkodáshoz és szeretethez képest, amit anyám iránt éreztünk.

Apróra megbeszélünk mindent és elhatároztuk, hogy nem hagyjuk anyámat.

Még délután munkához láttunk. Göd-röt ástunk a kert alatt s beavattuk a kutyát, Burkust is a titkunkba.

– Te is velünk jössz! – mondtam neki.

A kutya csóválta a farkát, hogy érti. Először is élelemről gondoskodtunk, hogy legyen mit ennünk útközben.

A hét végére a fél kamrárt kihordtuk. A rengeteg befőttest, lisztet, meg tojást szépen elhelyeztük a gödörben. Még szívtam, meg az öreg nyújtódeszkát is levittük.

Gondosan elraktároztunk mindent, akkor az öcsém megkérdezte.

– Szalonnát nem viszünk?

– Dehogynem.

Másnap fellopódtunk a padlásra, s délre a kisebbik oldal szalonna, meg a két utolsó sonka is lent volt a gödörben.

Én közben új bőrt húztam a gumipuskára és levágtam a mogyoróbo-
kor legszebb ágát.

– Ez lesz a varázsvessző... – mondtam Gábornak

– Mit csinálsz vele?

– Forrást faksztunk vele a sziklából.

– Hát az ópe-
renciák felé me-
günk?

Bibó Lajos

MEGYÜNK ANYÁMMAL

– Arra.

– Akkor terülj sztalkámát is vinnünk kellene.

– Azt nem lehet.

Gábor még tálotost is akart, de hát én tudtam, hogy tálotst ló nincs, csak a mesékben.

Alkonyatkor kiálltunk a kert alá és vártuk anyámat, aki átment valamiért a szomszédba.

Később, amikor belépett a kapun, apám is feltűnt a csöszháznál. Anyám elébe ment, megcsókolták egymást, és összeölelkezve közeledtek felénk.

A nap még sütött, s a bágyadt esti fény arannyal szőta be őket.

Összenézünk az öcsémmel. Nem értjük a változást. Sajgás rezdült át a szívemen.

EURÓPÁÉRT ÉS

AZ EGYHÁZÉRT

XVI. Benedek pápa az Európa Tanács mellett működő, megfigyelői státuszú szentszéki képviselő vezetőjévé nevezte ki Aldo Giordano-t, aki 13 évig látta el az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának (CCEE) főtákarit tisztét. Erdő Péter bíboros, a CCEE elnöke örömmel fejezte ki, hogy eddigi munkatársa új pozíciójában is folytatni tudja az európai Egyház szolgálatát.

*A strasbourg-i székhelyű Európa Tanács a kontinens mind a 47 demokrati-
kus államát magába tömöríti. A Szent-
szék nem teljes jogú tagként, hanem megfigyelőként vesz részt a munkájában. Aldo Giordano ez év szeptember 1-jétől fogja új feladatát ellátni.*

Erdő Péter bíboros, a CCEE elnöke gratulált a főtákarit kinevezéséhez, és megköszönte értékese és fáradhatatlan munkáját, amellyel 13 éven keresztül szolgálta az Egyházat és Európát. Az esztergomi-budapesti érsek szerint Giordano atya továbbra is folytatni tudja a kettős szolgálatot, meghozza egy fontos nemzetközi szervezetben. Erdő Péter rámutatott: az Egyház különleges módon hozzá tud járulni, hogy földrésznünkön maradvételül érvényesüljenek az emberi jogok, a nyitottság és a szolidaritás, és Európa újra meg- és elismerje lelki örökségét és keresztény gyökereit.

Aldo Giordano az olaszországi Cuneóban született 1954. augusztus 20-án. 1979-ben szentelték pappá, majd filozófus és teológus tanult, többek között a Pápai Gergely Egyetemen Rómában. Filozófiaprofesszorként az etika és a kortárs filozófia áll érdeklődése középpontjában. 1995. május 15-én választották meg a CCEE főtákarának, majd további két alkalommal kapott újra bizalmat.

– Bújjunk el! – mondtam Gábornak. Lehúzódtunk a sűrűfü mögé. Anyámék nem vettek észre. Mellettünk haladt el.

Mosolyogtak és látszott, hogy nagy-nagy boldogság székel a szívükben.

Lefekvés előtt intetem anyámnak, hogy jöjjön ki a konyhába.

– Mit akarsz? – kérdezte.

A szívem hangosan vert:

– Anyám, mehetünk!

– Hová, kis bolondom?

– Oda, ahová látunk. Ahová apám mondta.

Anyámnak a homlokán felhő suhint át, de nem szomorodott el, ajka kedves drága mosolyra nyílt.

– Oh, hiszen apád csak tréfélt. Azért mondta csak, hogy téged megjesszen. De én el voltam szánva és menni akartam.

– Ne féljen – próbáltam bátorságot önteni anyámba. – Lesz ennivalónk is.

Nem szólt semmit. Lehajolt hozzám, hogy arcát az anyémhez szorítsa és megcsókolta.

Másnap reggel rémülten hallottuk az apám kiáltását.

– Kati! – hívta anyámat.

Kirohantunk. Burkus ott állott az udvar közepén. A szájában a nagyobbik sonkával.

– Jézus Mária! – sikoltott anyám és a kutyához futott.

Rákiáltottam, hogy figyelmeztessenem. – Ne bántsa! A miénk!

Anyám rám nézett, a tekintetünk találkozott – és egyszerre mindent megértett.

Kivette a sonkát a kutya szájából, s amikor később levezettem a gödörhöz, s meglátta a szalonnát, meg a rengeteg befőttest, könnyes szemmel szorított magához.

– Ó, ne félj, sohasem kell innen elmennünk.

HÍREK – ESEMÉNYEK

Brit restaurátorok William Shakespeare rogadozó síremlékének helyreállítását tervezik Stratford-upon-avonban. A síremlék lassú tönkremenetelében állítólag szerepet játszik az az állítólagos átok, amelyet a hiedelem szerint még a néhai költőfejedelem fogalmazott meg és vésetett a sírja felett elhelyezett kőtáblára. Eszerint átok sújtja majd azt, aki elmozdítja helyükről a Szentháromság-templomban elhelyezett csonjtait.

*

A 160 éves fennállását ünneplő Szent István Társulat idén 16. alkalommal rendezte meg a keresztény könyvkiadók immár hagyományossá vált seregszemléjét Budapest központjában, a Ferenciek terén. A közismert építész, Makovecz Imre által tervezett jurtsátrákban a tavaszi könyvhét alatt 33 kiadó közel 7 ezer kiadvánnyal, köztük 80 újdonsággal várta az érdeklődőket. A Szent István Könyvet a Pázmány Péter Katolikus Egyetem dísztermében tartott ünnepség keretében Erdő Péter bíboros primás, a Szent István Társulat fővédőnöke nyitotta meg.

*

Egy volt holland politikus gyerekek számára írt könyvet adott közre egy mohamedán fiú és egy zsidó lány barátságáról. Az iszlám vallás közműveltségéről szóló szövegeket a mai Amsterdamban játszódnak. A világpolitikai eseményeket tükröző regény akár a va-

lóságban is megtörténhetett volna, ugyanis a regénybeli Adant családja Marokkóba kényszeríti, míg Évát szülei egy svájci intézetbe küldik – a kapcsolat végérvényes elfejtésére.

*

A vatikáni biztonság szavatolásával megbízott csendőrséget terrorterrorrel szembe kell állítani az olaszokból álló 150 tagú egységben belül egy csoportot felkészítenek villámakciókra és esetleges szabotázsok megakadályozására. Összekötik őket az Interpol illetékes osztályával is, hogy időben tudomást szerezhessenek a terroristák mesterkedéseiről. Mint az egység parancsnoka elmondta, a Vatikáni Biztonsági Alakulat új egyenruhával látják el, amely a régi olasz csendőrség uniformisához igazodik.

*

A Rajna menti Bad Honnefben átadták Karoline Meyer szerzetesnőnek a néhai Frings bíborosról elnevezett emlékművet. A 65 esztendő apáca a dél-amerikai országok nyomorgóvidékeiben kifejtett szerzetsszolgálatának elismerésül kapta a magas kitüntetést. Karoline Meyer a 70-es évek elején a chilei főváros szegénynegyedében megalapította a „Jézus közösséget” majd bő másfél évtizeddel később az „Élő Jézus Alapítványt”. Az 1978-ban elhunyt Frings kölni bíborosnak emléket állító díjjal már olyan politikusokat is kitüntettek, akik kimagasló eredményeket mutattak fel a hátrányos helyzetűek gyámolításában.

Vincze András

SZÁJRÓL SZÁJRA

A „balra hajts” – politika nélkül!

Játékfilmekben, de a tv-híradókban is gyakran elcsodálkozunk mi, a kontinensen élő emberek, hogy Angliában és általában az angol nyelvterületen milyen gyakori a balkezesek. A prominens balkezesek száma is nagyobb, mint a mi vidékünkön. Balkezes volt Charlie Chaplin, Somerset Maugham, de az angol ifjúsági irodalom példátlan népszerű alakja, Lewis Carroll, a *Alice's Adventures in Wonderland* című meseregény (Kosztolányi Dezso fordításában az Évike Tündérországban címet kapta) szerzője is, aki hasonlóan a leghevesebb balkezeshez, Leonardo da Vincihez, mestere volt a tűkörírásnak. Állítólag megállapítást nyert, hogy a soha el nem fogott gyilkos, Jack the Ripper (Hasfelmetező Jack) szintén balkezes volt. II. Erzsébet angol királynő édesapja, VI. György pedig beszédkészletét a kora ifjúságában erőszakolt jobbkezesesre szoktatástól kapta. Azóta az angol-szász pedagógusok az iskolákban nem próbálják „leszoktatni” a bal kézzel író gyerekeket, sőt gyakran biztatják a bal kezüket gyakrabban használókat. Bár nem ez mondanivalóm lényege, meg szeretném említeni, hogy Londonban a Regent Streeten van egy sokat látogatott üzlet balkezeseknek. Itt megtalálhatják a nekik jobban kézbe fekvő ollót, ceruzahegyező, vasalót, konzervnyitót és még sok más is. Sőt, az üzlet ajtaján a kilincs úgy van elhelyezve, hogy bal kézzel könnyen nyitható legyen. De az Ausztráliában bevezetett törvényes védelem a balkezeseknek még várat magára...

Mint említettem, tulajdonképpen a bal oldali közlekedés kialakulásáról akartam beszélni és ezt a kis kitérőt bevezetésnek szántam. Az angol nyelvben – de a franciában, az olaszban

és még a latinban is – a „sinister” szó a balon kívül (I. Ország László Angol–Magyar Nagyszótár) vészjósló, baljóslatú, rosszat sejtető, sötét, fenyegető, sötét lelkű, gonosz (ember) stb. jelentéssel is bír. Az angol parlamentben – bár mind a mai napig nem arénaszínpad az ülésrend – a speaker „rossz”, tehát bal oldalán ül az ellenzék és vele szemben a kormánypárt. Hogy a „bal” ilyen negatív töltete, vagy inkább olyan gyakorlati szempontok, mint a lóra szállás – ami normális körülmények között bal oldalról történik – játszottak-e döntő szerepet a „balra hajtás” kialakulásánál szerzte Európában, nem tudom. De még az én és kortársaim gyermekkorában is a bal oldali közlekedés divott Magyarországon is. Mint oly sok másnak, ennek is Napóleon vetett véget, mert az ő hadi taktikája szakított a balszárny támadásának elvével, áttért a jobbról történő támadásra és jelentős sikereket könyvelhetett el már ennek bevezetésével. Katonáinak előírta, hogy az út jobb oldalán masírozzanak, ami idővel a civilek közlekedésére is hatott: követték a hadsereg példáját. Csak azokban az országokban, ahol nem masíroztak Napóleon katonái, mint például Anglia, Svédország, maradt meg a régi bal oldali közlekedés.

Bizony sok sötét dobtok eleink a bal válluk felett hátuk mögé, így akarván a babona szabályai szerint elúzni az ördögöt, a rosszat. Mondhatom, buta babona volt azt hinni, hogy a rossz szellemek pont a bal válluk mögött ücsörögnek és várják a csipet söt... Hogy sikerült-e magyarázatot találni a „balra hajtás”-elv változására, nem tudom, de egy biztos: politika nélkül történt. Vagy mégsem?

Közreadta: Ramsay Győző

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

† P. Horváth Tibor, SJ
(1927–2008)

Horváth Tibor 1927. július 28-án született Bánhidán. Gimnáziumi tanulmányait a tatai Esterházy Gimnáziumban végezte és ott is érettségizett (1938–46). A Jézusársaságba 1946-ban lépett be. A budapesti Manrézában végezte a novíciátust. Filozófiai tanulmányait Szegeden kezdte el 1948-ban, ahol nagy segítségére volt P. Fábrynak, aki a skolasztikusok külföldre szökését szervezte. Miután ő is külföldre kényszerült menni, Innsbruckban folytatta a filozófiát, amit Chieriben, az Aloysianumban fejezett be (1949–51). Utána Louvainben, a Collège Philosophique St. Albert-ben M. A. és L. Phil. fokozatot szerzett (1952–54). Teológiai tanulmányait Granadában, Spanyolországban végezte 1954–58 között a Facultat Teològica s elnyerte az S. T. L. fokozatot. 1957. július 15-én szentelte őt pappá Granada-ban Emilio Bonavent Escuin, malagai segédpüspök. 1958–59-ben Murciában, Spanyolországban, végezte el a tertia próbiátot, 1959–60-ban Németországban, Aschaffenburgban volt magiszter. 1960–62 között Rómában a Gregorián Egyetemen doktorált S. T. D. fokozattal.

1962-től a szisztematikusan teológia professzora a torontói Regis Collegeban, ami 1969-től kezdve a Toronto School of Theology federált tagja, később a Torontói Egyetem része lett. Itt tanított fundamentális teológiát, krisztológiát, a házasság és a papi rend szentességét, a Szentlélek ajándékait és a teológiai erényeket, egyházant, az áldozat fogalmának fejlődését, a Szentlélek teológiáját, teologia africana-t, apologetikát, kegyelemtant, eschatológiát, és egyéb sajátos kurzusokat. 1967–69 között az ottawai St. Paul University-ben volt meghívott professzor. – A kanadai püspöki konferenciának 1967-ben teológiai szakértője (peritus) volt a diakonátus visszaállításával kapcsolatos kérdésekben. 1975–76-ban tanácsosa volt annak az tervezetnek, mely a sioux indiánok számára készített egy programot diakonikus előkészítésére, majd 1982-ben egy 5 éves programot segített kidolgozni papnevelés számára.

1978-ban megalapította és éveken át szerkesztette az *Ultimate Reality and Meaning* (URAM) folyóiratot Torontóban, mely hivatva volt előkészíteni az *Encyclopedia of Ultimate Reality and Meaning*-et. 1985–87 között első elnöke volt az *International Society*-nak az *Encyclopedia* számára. 1986-ban megalapította és irányította a Magyar Egyháztörténelmi Munkaközösség, (Church History in Hungary) szervezetet (METEM). 1989-ben megalapította a Magyar Egyháztörténelmi Vázlatok című folyóiratot, melyet Budapestben adnak ki. 1991-ben a Vatikán kinevezte a nem-hívőkkel foglalkozó Dialógus konzultorává. 1992-ben „professor emeritus” lett. 1994–96 között a miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium első igazgatója volt.

Számtalan teológiai cikket publikált különböző folyóiratokban: *Katolikus Szemle*, *Projección*, *Szív*, *Science Ecclesiastique*, *Revue de l'Université d'Ottawa*, *Magyar Papi Egység*, *Novum Testamentum*, *Heythorpe Journal*, *Sholgate*, *Rassegna di Teologia*, *Journal of Ecumenical Studies*, *Science et Esprit*, *Acta Congressus Mariologici* 1972, *Expository Times*, *Zeitschrift für Katholische Theologie*, *Ultimate Reality and Meaning*, *Lexikon der Psychologie*, *Studies in Religion*, *Studi Tomistici*, *The Thomist*, *Enciclopedia di Teologia Fundamentale*, *African Philosophical Inquiry*, *Vigilia*, *The Asian Journal of Theology*.

Publikált könyvei: *Caritas est in ratione*, 1966, *Faith under Scrutiny*, 1975, A

Kinyilatkoztatás Teológiája, és A Kinyilatkoztatás Kritikája, 1975, 1977, *The Sacrifical Interpretation of Jesus' Achievement*, 1979, *Eschatology: Eternity and Eternal Life*, 1992, *Jesus Christ as Ultimate Reality and meaning*, 1994, *Thinking about Faith*, vol.1: *Love*, 2006. *Latin teológia jegyzetei: De Christo Legato seu de Ingressu Personali Dei in Historiam Humanam*, 1962–63, *De Gratia Christi Sanctificante seu de Vita in Christo Nova Homini*, 1963–64, *De Fide Virtutibusque Infusus*, 1963–64, *De Matrimonio*, 1964–65, *De Ordine*, 1964–65, *De Revelatione Christi*, 1965–66.

Nyugdíjas tanárként is folytatta írói tevékenységét. Szívujja miatt egyre gyengült, de rendületlenül tovább dolgozott. 2008-ban a pickeringi jezsuita infirmáriába költözött és ott halt meg 2008. május 17-én 81 éves korában, jezsuita életének 62., papságának 51. évében. Temetése Courtlandon lesz magyar jezsuita testvérei mellé.

P. Horváthnak már skolasztikus korában tüdőbetegsége miatt meg kellett szakítania tanulmányait, de németországi szanatóriumi pihenése után még befejezte azokat és hamarosan le is doktorált Rómában teológiából. Fáradtatlannal tanított, írt, új tervekhez szöveget, enciklopédiát szerkesztett, megalapította a METEM-et, folyóiratot szerkesztett, kongresszusokat rendezett, amíg egészsége engedte. Teológiai-tanári nyugdíjazása után lelkesen ellátta Miskolcon az akkor induló jezsuita gimnázium igazgatói tisztségét az első két évre. Kitaró teológiai munkásságát a jövő fogja megítélni, de már tanítványai is sokat merítettek bölcsességéből. Mindig mosolygó arca híven tükrözte a jezsuita élet örömeit, amit az Úr Jézussal való bensőséges kapcsolata biztosított számára.

***

† Rev. Izay Géza
(1916–2008)

Izay Géza 1916. augusztus 3-án született arisztokrata családban. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után Budapestben belépett a jezsuita rendbe és 1942. május 13-án pappá szentelték. Kiválóan tudott foglalkozni a fiatalokkal. Még teológiai tanulmányai idején írt számukra egy nagyhírű könyvet M. Deesy Géza álnéven: *Krisztusba Őltözten*, az oltárremelt jezsuitákról a rend első négy évszázadában. (Budapest, Korda, 1938).

1945-ben elhagyta Magyarországot, a határon elfogták az oroszok, de sikerült tőlük megmenekülni. Egy ideig amerikai menekülttáborban volt, majd eljutott Rómába, ahová küldetésre szolgált. Ott kapcsolat talált a pápa körüli bíborosokkal és tudomást szerzett Mindszenty bíborosi kinevezéséről.

A politikai helyzet miatt P. Izay nem tudott visszatérni Magyarországra. Magyarországi élményeiről nem szeretett beszélni, nem is igen volt kapcsolata külföldön magyarokkal. Két évet töltött Rómában, majd elhatározta, hogy kilép a jezsuita rendből és Franciaországban lesz világi pap. Tökéletesen megtanulta a francia nyelvet. 1948–52 között prefektus volt Melunban a Collège Saint-Aspais-ban, majd 1952–54 között Párizsban a Fénelon Lyceum internátusában. Végül 1954-ben kikötött Nevers egyházmegyében, ahol szívesen befogadták. 15 éven át Boulogne-Billancourt-ban, majd Notre-Dame-ban, aztán a Sainte-Cécile Plébánián működött, végül 35 éven át Saint-Jean-Baptiste de Neullyben szolgált.

2003-ban nyugdíjába ment és Bretagne-ban, Plouézec-ben telepedett le. Itt halt meg 2008. április 28-án. Temetésén sok francia pap volt jelen, és néhány magyar, akik magyar földet szántak koporsójára. 88 éves korában halt meg, 66 évi papi szolgálat után.

Miklós-házy Attila ny. püspök

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmise helye és ideje után. Megtekinthető még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu>

ANGLIA:

London: Virágh József főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, GB-London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20/8566-0271. E-Mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com
 Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brighton-Hove; www.mag-yarkatolikusok.co.uk

Észak-Anglia:

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhiért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37. Misézó helyek: Rochdale, Wolverhampton, Bradford, Nottingham.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Tel.: 0043-1/526 49 72; Fax: 0043-1/526 49 72 25. Misézó helyek: Bécsújhegy (Familien-Kirche) 17.00-kor; Bécs, vasárnapoként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7. E-Mail: bmke@katolikus.at, <http://www.katolikus.at>

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, Tel.: 0043-1/3173656.

Burgenland/Alsóőr: P. Keresztfalvi Péter OSB, Kath. Pfarramt, A-7501 Unterwart 226, Tel.: 0043-3352/34108. E-Mail: Keresztfalvi@freemail.hu
 Misézó helyek: Alsóőr, vasárnapoként 9.45-10-kor, Felsőőr, vasárnapoként 10.45-10-kor.

Grác: Usri Mihály gondok, Tel.: 0043-316/68 35 08; szentmise vasárnapoként 10.00-10.30-ig a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30, sz.

Innsbruck: Dr. Magda Szilveszter diakónus, Tel.: 0043-512/204 103. Szentmise minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3.

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarischsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, Tel.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax), E-Mail: ernest.szabo@dioezese-linz.at; Misézó helyek: Linz, Wels.

Klagenfurt: Ft. Simon Attila kaplán, Tel.: 0043-676/877 27 345, E-Mail: simonatti@freemail.hu; Szentmise minden hónap utolsó vasárnapján 13.00-10-ig a Kapuziner Kirche-ben, Waaggasse 15, A-9020 Klagenfurt.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombatán 17.00-10-ig az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135. Érdeklődni: Bohumy István, Tel.: 0043-699/81721232.

BELGIUM

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Rue del Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL, Tel.: 0032-2/64 96 188.

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33, B-4000 Liège, Tel.: 0032-4/22 33 910; Fax: 0032-4/22 11 609.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-10-ig, augusztus kivétel. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Tel.: 0033-1/42 086170, Fax: 0033-1/42 067155, <http://magyarmissio.free.fr>

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 302, Avenue Jean Jaures, F-69007 Lyon, Tel.: 0033-4/78 50 1636.

NÉMETORSZÁG

Augsburg-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Túrós Dezso plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, Tel.: 0049-821/41 90 25 30 vagy 0049-170/77 18 529.

Bamberg-Eichtätt-Regensburg-i Egyházmegye német nyelvű székelyhely: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshtut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schweig, Tel.: 0049-91/507 57 96.

Essen-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Frizkaner Str. 69a, D-45139 Essen, Tel.: 0049-201/28 47 40 vagy Kölnben: 0049-221/23 8060.

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székelyhely: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Baden Baden. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe, Tel.: 0049-721/ 687215.

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen, Erd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Bürgerweide 35, D-20535 Hamburg, Tel.: 0049-40/25 077 83.

Köln-i Főegyházmegye és Aachen: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theiboldgasse 96, D-50676 Köln. E-Mail: unganzentrum@netcologne.de, Tel.: 0049-221/238060. Fax: 0049-221/ 232120; <http://www.Unganzentrum.de>

HIRDETÉSEK

Hévízen (termáltó) gyönyörű helyen apartmanok egész évben kiadóak, 10 EUR/fő. T.: +3683/341-063.

Eladó Bp.-en, II. ker., Szilágyi Erzsébet fasorban, panorámás, 114 m²-es, 3,5 szobás, igényesen felújított örökklakás tulajdonostól. Irányár: 39 900 000 Ft. T.: 17 után: 0036-30/ 501-0415.

Bajorországban élő magyar férf (56 éves, 172/85) házasság céljából párját keresi, kb. 42-46 éves, 155/55 hölgy személyében. T.: 0049-(0)9474/95 15 30, v. 0049-(0)162 36 04 262.

Budapest, XX. ker., 400 m² ingatlan, zöldövezetben, akár három család részére is önállóan lakhatóan, teljesen közművesített területen eladó. T.: 0049-6224/788 26 (este).

Betegápolót keresek helyettesnek, és takarítót állandóra, német nyelvtudással, Frankfurt mellé. T.: 0049-(0)6120/97 27 50 (este 17-20 között).

Magyarul is értő hölgy ápolását, gondozását, háztartásvezetést vállalom, München és környékén (50 éves hölgy, 6 év tapasztalattal), bentlakással. T.: 0175 350 77 52, este.

Limburg-Fulda-Mainz-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: 0049-69/24 79 50 21, 069/24795021-22. Fax: 0049-69/97 78 26 84. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freising-i Főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misszió - Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München, Tel.: 0049-89/982637, 982638. Fax: 0049- 89/985419. E-Mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

Münster-Paderborn-Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Kath. Ung. Mission, Middeldefeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Tel./Fax: 0049-251/32 65 01. E-Mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de

Passau-i Egyházmegye: Misézó hely: Passau: Érd.: Ft. Szabó Árpád, Götzenborferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

Rottenburg-Stuttgart-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommingen, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Dr. Tempfli Imre, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle-Str. 30, D-70186 Stuttgart. Tel.: 0049-711/2369190, Fax: 0049-711/2367393, E-Mail: misso@ukgm-stgt.de, <http://www.istvan.gyuras@ukgm-stgt.de>

Würzburg-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Konkisk Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg. Telefon: 0049-931/38 62 43.

NORVÉGIA: Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise a Szent József-kápolnában (Akersveien 4). Tel./fax: 0047/22744 124.

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. Telefon: 0039-06/684-2620, pminemetk@gmail.com. Misézó helyek: Róma - minden hó utolsó vasárnapján 11-10-ig, S. Maria dell'Orazione (Via Giulia, kivétel júl., aug., dec.) és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyasszonya kápolnában minden kedden 8.00-10-ig. Milánó - minden hó első vasárnapján 16.00-18-ig, Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivétel jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Bologna, Catania, Loreto, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: P. Ruppert József Sch.P., Tel.: 0039/347.344.55.38, E-Mail: rupperr@calasanz.net

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Tel.: 0041-1/36 23 303. E-Mail: fvizauer@gmx.ch; Misézó helyek: Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Fribourg: Ft. Pópa Péter, Tel.: 0041-26/534 0672. Szentmise minden hó 4. vasárnapján 11.15-10-ig, az Orsolyiták templomában (rue de Lausanne), Misézó helyek: Genf. Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. Tel.: 00 41-22/7910458; Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. Tel.: 0041-21/6478 678; Bern: Röm. Kath. Ungar-mission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. E-Mail: info@katolikus.ch, <http://www.katolikus.ch>

Basel: Pál István, Tel.: 0041/765185441. Szentmise: minden vasárnap 8.50-10-ig. □

Keresztény Élet

A vallásos családok hetilapja – a család minden tagjának

EGYHÁZUNK ÉLETÉBŐL: a Magyar- és a Világegyház hírei, eseményei – tudósítások Magyarországról, Erdélyből és Felvidékről – Egyházi mozaik: röviden, sok képpel – Papi arcélek

LELKISÉG: egyházi naptár: ünnepek, szentek, névnapok – Evangélium-magyarázat (Rózsa Huba professzor) – szentek élete, történetei – Bolberitz Pál: Erkölcsi kérdések – görög katolikus rovat – az Isteni Irgalmasság tisztelete
KÖZÉLETI ÍRÁSOK: Czako Gábor és Szentmihályi Szabó Péter jegyzetei – heti parlamenti összefoglaló – Törvénytár – sajtószelema a Kárpát-medencéből
CSALÁD ÉS SZABADIDŐ: ismert művészek beszélnek életükről, hitükről – Kósa Csaba irodalmi jegyzetei – lapunk postájából – humor, rejtvény
IFJÚSÁGI ROVAT: magyar népmesék – Kamaszkör: népszerűen és aktuálisan – rejtvények gyerekeknek – képregény: meccsak fiataloknak
KULTÚRA: magyar írók, költők elbeszélései, versei – könyvismertetések

Ha elsőbbségi postával kéri, akkor vasárnapig megkapja!

ELŐFIZETÉSI DÍJ EURÓPÁBAN:

1 példány 1 évre (52 lapszám):
 Elsőbbségi postával: 130 EUR/év – Normál postával: 115 EUR/év
Legalább 4 példány egy küldeményben történő rendelése esetén 1 újság előfizetési díja:
 Elsőbbségi postával: 88 EUR/év – Normál postával: 75 EUR/év

RENDELÉSI CÍM:

Keresztény Élet Szerkesztősége – H-1075 Budapest, Károlyi krt. 1.
 Telefon: 36-1/328-0196, Fax: 36-1/328-0198, E-mail: maximil@t-online.hu

Ha szeptember 1-ig megrendeli, ajándékba adjuk a Katolikus Kalendárium és a Katolikus Falinaptár 2009-es számát!

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

Keresztelések: Báno Nahuel Bruno, B. József és K. Tímea Judit kisfia 2008. április 27-én miszióink házi kápolnájában részesült a keresztelés szentségében.

Szentségi házasságot kötöttek: Brandt Leif Ardo és Rogge-Solti Veronika február 16-án a müncheni Alte St. Martin-templomban.

Halottaink: Mildschütz Erzsébet 95 éves korában hunyt el, temetése március 13-án a müncheni Westfriedhofban, valamint **Feigy Pál** 68 éves korában hunyt el, temetése a rosenheimi Städtischer Friedhofban volt. Nyugodjanak békében!

Varga Katalin Magyar Katolikus Misszió, München

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük **helyi terjesztőinkkel (missziókkal) rendezni!** Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az ÉLETÜNK müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések betűnként:	0,10 EUR
„Jelige” - postaköltség	5,00 EUR
Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként	0,20 EUR
Nagybetűs sorok betűnként	0,40 EUR
Egyeszerű, 1. pontos” keret	10,00 EUR
Kétszörös hirdetés az ószeg kétszerese.	
Külön kivánságokat essenteként árazunk.	

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egészévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
 Landwehrstr. 66 - D-80336 München
 Telefon: (089) 5 32 82 88
 Telefax: (089) 5 32 82 45
 E-mail: eletuenk@gmx.de

Felétés kiadó:

Magyar Katolikus Delegatura
 Főszekretész: Dr. Cserháti Ferenc
 Felétés szerkesztő: Czoborczy Benno
 A szerkesztőbizottság tagjai:
 Dr. Frank Miklós, Ransay Győző,
 Szamosi József és Vínce András

Redakción és Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
 Landwehrstr. 66 - D-80336 München
 Chefredakteur: dr. Cserháti Ferenc
 Telefon: (089) 5 32 82 88
 Telefax: (089) 5 32 82 45
 E-mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15 EUR

11 Exemplare

nach Übersee mit Luftpost USS 50

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!

Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ár: 1,50 EUR

Előfizetési ár egy évre 15 EUR

Tengerentútra USS 50

BANKSZÁMLÁNK:

Ungarische Katholische Delegation

Sonderkonto „ÉLETÜNK“

Postbank München

Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03

BIC BNKDE33

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER DRUCK GmbH

Am Fohlenhof 5,

82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenzeitung: Dieser Auflage liegt

zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET

MELLÉKELTÜNK.